

# שיחות קודש

שיעורים בספה"ק 'מאור עינים'  
שנמסרו ע"י ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קרח – תשפ"א

©

כל הזכויות שמורות  
אין להעתיק ללא אישור  
בכתב מהמוציא לאור.

טלפון להערות ותיקונים:

**0527673016**

או במייל:

[5701555@okmail.co.il](mailto:5701555@okmail.co.il)

פֶּבּוּן

נתגבות החסידות

ספינקא

רחוב הרב יעקב

לנדא 11

בני ברק

הקונטרס יצא לאור

על ידי הרב יצחק טווערסקי  
שליט"א

## ח..... (המשך) פרשת שלח

### ח..... שיעור א'

ח..... קשיא על הבחירה וידיעה.....

ח..... קשה לאדם להחליט להשתנות.....

ח..... הרע מגיע לנטרל את המציאות שלו.....

ח..... יש אנשים שמחליטים שלא צריכים את העולם כולו.....

ט..... אדם צריך לדעת שגם בתוך הרע יש חסד.....

ט..... כדי שיהיה עולם חסד יבנה חייבים את העצמוס.....

ט..... בשבת יש לנו את הכוח לעלות כל דבר להקב"ה.....

ט..... ברגע שהכלים לא היו מספיק לאור נשברו.....

ט..... על ידי הכנעה לא נשברים הכלים.....

י..... לפי ההתנגדות אפשר להבין איזה אור מחכה לנו.....

י..... עבודה שלנו להפריד בין הטוב לרע.....

י..... העיקר לשנות הסתכלות על כל דבר.....

י..... בכל כאב יש לאדם ברירה או להיות נשלט או שולט.....

י..... צריכים סבלנות לקדושה.....

יא..... הקב"ה נתן לנו בחירה כדי שלא יהיה נהמא דכסופא.....

יא..... אחרי שנהיה שבירת הכלים נהיה עירוב טוב ברע.....

יא..... גם אצל הקב"ה יש בחינת תענוג תמידי אינו תענוג.....

יא..... אם אין סבל לוקחים זאת לעצמם מיד.....

יב..... נכון שאדם נברא בסוף אבל העיקר זה הנשמה שלו.....

יב..... המלאכים ישאלו את בני ישראל מה פעל קל.....

יב..... עבודה שלנו הוא להחזיר כל דבר להקב"ה דרך המידות והמוחן.....

### יג..... שיעור ב'

יג..... ממתי שיש טוב ורע נהיה בחירה.....

יג..... המידות מתגלה אלינו בצורה גשמיות.....

יג..... אדם צריך לדעת שבכל דבר יש פנימיות.....

יג..... בלי דעת אי אפשר לבחון בין טוב לרע.....

יג..... כשקופצים על שתי חתונות זה גרוע מאוד.....

יד..... על ידי הדעת אפשר להכריע לאיזה כיוון ללכת.....

יד..... על ידי הדעת בוחר כל אחד לפי דעתו.....

יד..... לפני חטא אדם הראשון היה ברור שזה רע ולא היה משיכה אליו.....

יד..... אחרי החטא הרע נהיה מעורב בטוב וזה כבר לא ברור כלל.....

יד..... מאז הכוח לברוח מרע נפגמה לגמרי.....

- טו..... אדם שלא חי עם הדעת של הקב"ה לא חי עם הסכנה שלו
- טו..... הבחירה הוא איזה דעת לקחת
- טו..... הדעת מתפשט לאדם במשך השנים
- טו..... לפתח את הדעת זה רק על ידי הכאבים שיש לנו
- טו..... אדם שנותן הכנעה לצדיק בונה בזאת את עצמו
- טז..... על ידי השבירה נהיה חשבונות רבים
- טז..... אדם צריך להחזיר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה
- טז..... יש אנשים שהכל אצלם טכני ולא עיוני
- טז..... בשעת כאב נולד לאדם כל מיני כוחות שלא ידע עליהם מקודם
- טז..... רק על ידי כישלון העסק נקלט במערכת
- יז..... מה שמפריע לי להתחבר להקב"ה אני בורח משם
- יז..... על ידי אמונה בצדיקים אדם מגיע להקב"ה בעצמו
- יז..... בכל חרדה צריכים לדעת שזה לא הוא אלא הקב"ה
- יז..... לפי ההסתכלות שלנו אפשר להפוך את הקליפה לנשמה
- יז..... הרע נופל מעצמו ולא צריכים לעשות לזה שום דבר
- יח..... יש אנשים שחיים רק לעשות רושם לאחרים
- יח..... העיקר לדעת שגב נולדת וגב תמות
- יט..... שיעור ג'**
- יט..... אהבה של עריות חסד הוא
- יט..... הרע אין לו חיות מעצמו רק מה שיונק מהקדושה
- יט..... כל המחלות יושבות על הסתכלות שלילית
- יט..... נכון שבחיים יש צרות אבל הם רק ענף ולא השורש
- יט..... מושכל ראשון תמיד יהיה יצר הרע
- כ..... אין דרך אחר להגיע להקב"ה רק ע"י מקומות מטונפים
- כ..... אהבה שיש לנו הוא מהקב"ה
- כ..... להבחין בין טוב ורע זה רק ע"י תורה, צדיק, תפילה
- כ..... השם של הדרך שלנו הוא סבלנות
- כ..... אדם שלא מספק לרע עצבות וייאוש מייבש אותו בזה
- כא..... היצר הרע מנסה לתת לך פתרונות לסבל שלך
- כא..... ברגע שזה מופיע צריכים להחליט לאן לקחת זאת
- כא..... יש מצב לקחת אהבה עד רציחה ממש
- כא..... יש הכנעה הבלדה ואח"כ המתקה
- כא..... כל דבר מתחיל בטוב וכשזה יורד הוא מופיע כרע
- כב..... בביאת משיח יתקנו אלפי נשמות שנאבדו

- אדם צריך להיות מוכן להתלכלך..... כב  
 הסבלנות והאימון שאתה נותן נחשב כקרבן..... כב  
 אדם שלא רוצה לא יכול להגיע למשיח כלל..... כב  
 אני צריך לדעת שבכל רגע הוא עלול לחזור לשם..... כג  
 אדם שחי את הסכנה שלו הקב"ה כבר יסדר אותו ואת הבעיות שלו..... כג  
 קשיא על המאור עינים..... כג  
 הרע אין לו מציאות בפני עצמו..... כג  
 אדם צריך לדעת שהוא מלוכלך..... כד  
 אני לא לומד מהעדקות שלי אלא מהשפלות שלי..... כד  
 ברגע שאדם מחובר לעצמו הוא יכול לעזור לכולם..... כד  
**שיעור ד'**..... כה  
 יש אנשים שלא מוכנים לבטל את עצמם לדעת תורה..... כה  
 כשחיים עם הקב"ה אז הבחירה מכריע את הידיעה..... כה  
 אחרי חטא אדם הראשון ירד הבהירות שהיה לפני זה..... כה  
 כדי לשלוט צריכים לבטל את הדעת להקב"ה..... כה  
 מכשיר אורגנילי עובד הרבה זמן..... כו  
 הדעת שהוא כמו וכאילו זה מסוכן..... כו  
 אדם צריך לדעת שהיצר עומד מולך עם גרון להוריד לך את הראש..... כו  
 אם אתה לא מרגיש זאת סימן שכבר הוריד לך את הראש..... כו  
 רק יהודי יש לו בחירה בין טוב לרע..... כו  
 אדם צריך לדעת שהוא לא יותר מבהמה שאין לו דעת..... כז  
 העיקר לעשות התבודדות ולהגיע לחלק אלוקי ממעל..... כז  
 העיקר להישאר שמח ולא להישבר..... כז  
 הידיעה של הקב"ה נקרא שיש לך הבהירות..... כז  
 העיקר להסתכל בכל דבר על הפנימיות..... כח  
 לא תגנוב אני לא ייתן לך לגנוב..... כח  
 אדם שלא מחובר להקב"ה ממילא בורח לחיצוניים..... כח  
 הקב"ה מחכה שכל יהודי יחזיר את הדעת שלו להקב"ה..... כח  
 אדם צריך להסכים שאין לו דעת..... כט  
 ברגע שמנתקים מהמשל אין יותר שמירה..... כט  
 הפקרות נקרא שאדם לא בוחר בשום דעת..... כט  
 אדם שרוצה יגיע לזה ממילא..... כט  
 סיפור עם בחור שירד מהדרך..... כט  
 חכסף היה מונח בתוך התפילין..... ל

ל"א	שיעור ה'.....
ל"א	אדם צריך לדעת שהדעת שלו משובש ומסוכן.....
ל"א	אדם נברא על ההר הזה.....
ל"א	אדם צריך לדעת שאין לו דעת כלל.....
ל"א	בני ישראל רצו לחסוך את ההרף עין.....
ל"ב	בני ישראל רצו לא להתבלבל מלראות פנימיות בכל דבר.....
ל"ב	שלא יהיה גגב או נואף זה קל לכבוש.....
ל"ב	עיקר המלחמה הוא להיות בשמחה.....
ל"ב	בלי אמונה אי אפשר לבטל את הדעת.....
ל"ב	לחיות מוחין בלי התורה זה שום דבר.....
ל"ג	הרשעים מחליטים שהרע הוא מציאות בפני עצמו.....
ל"ג	העיקר הוא לשמוע שגם בתוך הרע יש חיות.....
ל"ג	צריכים אמונה יראה וקבלת ידיעת בית רבו.....
ל"ג	אדם שעוזב את הקב"ה אין לו סיכוי להגיע לאף מקום.....
ל"ד	כל אחד צריך למצוא את הבאר מים חיים אצלו.....
ל"ד	כפי התגברות כוח העפר נחלש כוח הרוחני והשכלי.....
ל"ד	מי שיש לו מניעות וחושב שאי אפשר לתקן אותם הוא בחינת קליפת עשו.....
ל"ד	אדם שלא חי עם הקב"ה הוא לא אותו אדם במשך היום.....
ל"ד	אדם צריך לתת מה שיש לו להקב"ה.....
ל"ה	משה רבינו ידע שאי אפשר לסמוך על הדעת שלו.....
ל"ה	העיקר הוא לשלוח את עצמם לדעתך לביטול.....
ל"ה	אדם צריך לדבק את עצמו לצדיק אמת.....
ל"ה	הקב"ה לא הולך להגיד לך מה לעשות.....
ל"ה	הקב"ה לא מכריח אותך אלא נותן לך עצה איך להתנהג.....
ל"ו	הקב"ה לא רצה שיהיה בעולם רק טוב ואמת.....
ל"ו	אדם שרוצה לעשות רע יעשה.....
ל"ו	תלוי אם אדם עוצר שיכול או שלא יכול.....
ל"ו	אדם שלא רוצה לשמוע להקב"ה זה אפשרי.....
ל"ז	סיפור עם הבחור אצל הרה"ק מצאנו זי"ע.....
ל"ז	המרגלים אמרו שאי אפשר להוציא הטוב מהרע.....
ל"ז	צריכים לדעת לחבר טוב את החוטים.....
ל"ז	הקב"ה הוא העני הכי גדול בעולם.....
ל"ז	יש כאלו שאומרים שהדרך שייך לבעלי מדריגות.....
ל"ח	הקב"ה נמצא בכל מקום בעולם מבטן שאול שועתי אליך.....

עֲנִינִים

קרה

הנכו

לח.....אי אפשר להגיע לדעת בלי עבודה.....  
לח.....יהודי צריך לדעת שאפשר כל דבר לעלות להקב"ה.....  
לח.....בחב"ד אמרו לכתחילה אריבער.....

## (הפסך) פרשת שלח

### שיעור א'

יום ו' פרשת שלח כד' סיון

### קשיא על הבחירה וידיעה

איתא במאור עינים (המשך ד"ה במסכת סוטה). כי הקשו הקדמונים, ומכללם הרמב"ם ז"ל, שכיון שהכל צפוי וגלוי לו יתברך, שהוא מביט סוף דבר מראשיתו, ואם כן, בשעת יצירת האדם מביט מה שיהיה, צדיק או רשע, ואם הקב"ה יודע הכל אזי וידיעתו בוודאי לא ישונה, ואם כן, איך הרשות נתונה לאדם להיות לו בחירה לטוב ורע, מאחר שגזרה כבר ידיעתו יתברך איך שיהיה, ולא ישונה.

### קשה לאדם להחליט להשתנות

אנשים מסתובבים היום עם הרבה קשיות ומחפשים תירוצים לכל דבר שקשה להם, ועל כן כל אחד בונה לעצמו מהלך לפי החשיבה שלו, ויש באמת כאלו אנשים שמחליטים שיותר טוב להישאר במדבר והיה שם מן ושליו ולא היה חסר שם שום דבר, והעיקר לא להיכנס למקום של טוב ורע צדיק ורשע, היה טוב ורע אבל במדבר לא היה פיתוי כל כך כמו אחרי זה שאז יש ריבוי רע ומיעוט אור. אבל הקב"ה רוצה שכן יכנסו לארץ ישראל, אבל לכאורה איך באמת אפשר לשנות דברים, ובאמת יש היום אנשים שהחליטו שאדם הוא בדיוק כמו קוף רק בגירסא משופרת קצת, אבל למעשה אתה לא יכול להיות אחר מקוף ואתה בדיוק זה, אבל הקב"ה אומר לאדם שאפשר להשתנות לגמרי.

### הרע מגיע לנטרל את המציאות שלו

ר' אשר לימד אותנו גנב נולדת וגנב תמות, הרע שיש הוא לא רע בפני עצמו אלא שזה משתלשל מטוב, אדם צריך לדעת שהרע מגיע לנטרל לו את הנוחיות שלו ואת הגאווה שלו ואת הכוחי ועוצם ידי, וברגע שאדם חי ככה אז הוא מתחבר ללא נודע ולאינו מושג ששם יש את הדעת של הקב"ה, וברגע שאדם מחובר להקב"ה הוא כבר עושה לך הכל ממך צריכים רק איתערותא דלתתא, דהיינו תכיר את המקום שאתה נמצא ואת הסכנה שאתה נמצא בו ותכיר שאתה לא יכול שזה איתערותא דלתתא שאדם יכול לתת, ואז אדם מגיע להכרה מי כן יכול זה הקב"ה ואז מקבלים ממנו איתערותא דלעילא ואז כפרץ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה עד שתחפץ.

### יש אנשים שמחליטים שלא צריכים את העולם כולו

דבר ראשון אדם צריך לדעת בשביל מה צריכים בכלל את העולם כולו. היה שיכור אחד שהתחיל ללמוד רש"י שאלו אותו מה קרה, וענה שהחליט ללכת בדרך של ר' יצחק, כי רש"י אומר לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, ואמר שהפירוש הוא שרש"י לא היה צריך להתחיל באמת לא צריכים כלל את כל העולם כולו וממילא לקחתי את הדרך שלו. דהיינו צריכים באמת להתבונן בשביל מה צריכים אנו את זאת.



## אדם צריך לדעת שגם בתוך הרע יש חסד

אלא עולם חסד יבנה הקב"ה רצה להראות שיש בחינת חסד בעולם, וזה עבודת האדם בעולם לבחון בין טוב ורע, אדם מעצמו נתפס לשלילי, אבל העיקר לחיות שגם בתוך הרע יש חסד כל העולם זה חסד יסובבנו. אמרנו ימין ד' עושה חיל ימין ד' רוממה, אדם צריך לדעת שכל דבר זה ימין ד' ואין שום דבר בעולם בלי חסד, נכון שהחסד נסתר אבל ברגע שאדם מכיר שהוא יכול לקלקל את החסד מיד הוא מבקש מהקב"ה רחמים שיגלה את החסד ולא יקלקל אותו ח"ו. כי הקב"ה ברא את העולם כדי שנגלה אותו וממילא הוא מביא לי את הכוחות לגלות אותו ר' אשר היה אומר לתפוס אותו בזקן שיתגלה אליך ואל תפחד משום דבר.

## כדי שיהיה עולם חסד יבנה חייבים את העמצום

עולם חסד יבנה אבל כדי להגיע לזה צריכים בורא ונברא, אבל הקב"ה הוא אין סוף ומה שיוצא ממנו הוא אין סוף א"כ איך עושים כאן מצב של נברא, הלא חסד נקרא שיש אתה ואני ואם הכל זה אחד שזה הקב"ה אז מי נותן למי, ומשום הכי עשה הקב"ה צמצום לאור שלו, ואז יש הקב"ה שהוא אינו גוף ולא משיגי גוף לעומת זאת יש נברא שהוא גוף ומשיגי גוף, עבודה שלנו הוא לקשר בין הגוף ומשיגי הגוף לאינו גוף ואינו משיגי הגוף, ואז הקב"ה יכול לתת לנו חסד מבורא לנברא.

## בשבת יש לנו את הכוח לעלות כל דבר להקב"ה

**האור החיים הק'** אומר שהצמצום התחיל מאות ב' וזה יורד עד אות ת', ועבודה שלנו הוא לעלות מת' דרך ש' וכן הלאה עד אות א', במוסף אנו אומרים תכנת שבת רצית קרבנותיה, ר"ת תשר"ק וכן כל הקטע עולה עד אות א', דהיינו בשבת יש לנו את הכוח לעלות כל דבר עד למעלה, כי שבת לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא.

## ברגע שהכלים לא היו מספיק לאור נשברו

אבל חסד בלי תפקיד יכול להיות נהמא דכסופא, א"כ צריכים לייצר כאן תפקיד לחסד, ומשום הכי עשו טוב ורע שכר ועונש, **הפרי הארץ** אומר שצריכים כל זה לעומת זה כי תענוג תמידי אינו תענוג ומשום שכר ועונש, וטוב ורע נהיה כי מקודם היה אור בלי כלים והקב"ה התחיל לצמצם צמצום אחר צמצום, אבל הכלים לא היו מספיק להכיל את האור הגדול ונשברו כל הזמן, וממילא היה אז בונה עולמות ומחריבן, מחריבן לא היה במקרה אלא הכלים נשברו כי האורות היו מדי גדולים בשבילם, וזה וימלוך וימלוך ז' פעמים עד שכתוב הדר, **הזוהר הק'** אומר שהיה וימלוך וימת, למה, כי בהתחלה לא היה מסכים לשמוע שכל מה שיש לו הוא לא שלו אלא של הקב"ה ולא היה מסכים להיכנע להקב"ה וממילא היה וימת.

## על ידי הכנעה לא נשברים הכלים

עבודה שלנו הוא למצוא דרך שמצד אחד יהיה עולם מלשון נעלם אבל מצד שני שלא ישברו את הכלים כלל, וגם אפילו שנהיה עולם אבל שזה לא יהיה מדי מגושם שלא נראה את הקב"ה כלל, ומשום נתן לנו הקב"ה שם מ"ה חד"ש, שזה הכנעה ביטול ושפלות ושם המקור של הקדושה, א"כ הקב"ה נותן לאדם בצורה גשמיות אבל הוא נותן לך שם מ"ה חד"ש שעל ידי זה יהיה לך כוח לבטל כל דבר להקב"ה, וצריכים כוח למנף אותי למקום יותר גבוה שלא

הייתי יכול להגיע בלי זה, למלאכים אין את עבודה הזאת של טוב ורע כי אצלם הכל רק טוב, ולנו יש עבודה למצוא את הטוב ברע ויש שם חיות יותר מה שאין בטוב בלי רע כלל.

### לפי ההתנגדות אפשר להבין איזה אור מחכה לנו

וכמו שאמרנו יתרון האור מן החושך, יש אור של מלאכים שזה בלי חושך כלל ויש אור של עולם הזה שזה מהחושך, האור שמגיע מהחושך הוא הרבה יותר גבוה מהאור שמגיע ממקום בלי חושך כלל, כי כדי לברוא חושך היו צריכים אור הרבה יותר גדול, ובחושך אפשר לדעת איזה אור יש לנו, ולפי יצרו הגדול אפשר לדעת שאני גדול מחבירו, ולפי ההתנגדות שיש אפשר לדעת איזה אור יש שם, ולפי העגמת נפש של ערב שבת אפשר לדעת איזה שבת קודש מחכה לי, דהיינו הקב"ה עשה צמצום אחר צמצום לבוש אחר לבוש עד שברא את העולם.

### עבודה שלנו להפריד בין הטוב לרע

במילים שלנו יש עילה ועלול, עילה זה המוחין שזה יוצא מרצון חכמה בינה ודעת שזה המוחין, ואח"כ נהיה מידות שזה סיבה לסובב, ומשם נהיה מציאות גשמיות שזה אדם בעצמו, ומאז נהיה עירוב טוב ורע תוהו ובוהו, עבודה שלנו הוא להפוך את המציאות לסיבה ואת הסיבה למסובב כל הסיבות עד עולם חסד יבנה ומשם לעילה שזה הרצון עד הקב"ה בעצמו, א"כ עיקר עבודה שלנו הוא להפריד בין טוב לרע.

### העיקר לשנות הסתכלות על כל דבר

ואיך עושים זאת? דבר ראשון צריכים לשנות הסתכלות מגשמי לרוחני מלהסתכל מציאות לראות סיבה, א"כ הרע שזה הקליפות שהם שולטים עליך דבר ראשון צריכים לראות שזה לא מציאות אלא סיבה מאת המסבב כל הסיבות עד הקב"ה, ואז ושם יתפרדו כל פועלי און ואז אין להם שום שליטה עליך.

### בכל כאב יש לאדם ברירה או להיות נשלט או שולט

כל פעם שיש לאדם כאב עומדים אז לפניו שתי כוחות שרוצים לשלוט עליך, או הקדושה ואז הטומאה נופלת מאיליו או הטומאה ואז גם הקדושה נכנסת לטומאה ח"ו, והחלטה הזאת הוא כהרף עין, כי באותו רגע שאדם סובל הטומאה מציע לך משהו שבזה הסבל הולך ממך ויותר אתה לא תסבול, מי לא קונה כזה דבר כולם רוצים אותו, והוא מוכר לך או עצבות או הפקרות או חטאים או עונות ואז אדם מתפתה כי זה מזומן, אבל אז הוא תופס אותו בעוד דברים כי ברגע שאדם יש לו סבל הקב"ה נותן לו כוחות לעמוד בזה ועכשיו הטומאה לוקח ממך את הכוחות האלו שהיה יכול להיות לך, וסבל שהוא מוסיף לעצמו הוא כבר לא יכול לעמוד בזה ונכשל שם, ואז הוא עובר לשליטה של הטומאה, וכשהוא רוצה לעזוב את הטומאה הוא מעלה לו על המסך כל הכישלונות שעשה וכל מה שעבר ועובר ובמה הוא לא יכול להצליח כלל.

### צריכים סבלנות לקדושה

אבל אדם צריך סבלנות לקדושה, נכון שזה כואב אבל הכאב והסבל הזה הוא משהו אחר לגמרי, והכאב הזה שיש לו הוא כאפס וכאין מול הכאב שיש להקב"ה מהפגמים שלנו, ואז על ידי הסבלנות והמודעות שלנו לדעת שזה התהליך אז דבר ראשון משם יתפרדו כל פועלי

און, ודבר שני צריכים להפוך את הרע לטוב ולבטל את הקליפה והסטרא אחרא, ואח"כ להכניס אותם לתוך הקדושה, ואז הקליפה משמש את הקדושה, וזה עבודה השי"ת מה שמוזכר בתניא איתכפיא איתהפכא.

### הקב"ה נתן לנו בחירה כדי שלא יהיה נהמא דכסופא

ולפי ר' אשר זהו עבודת האדם בעולמו ובשביל זה ברא אותו, ונתן לו בחירה על זה, כי הקב"ה ברא את העולם בשביל עולם חסד יבנה ונתן לו בחירה שלא יהיה נהמא דכסופא, ועוד סיבה שנתן לו בחירה כי תענוג תמידי אינו תענוג היות שעולם חסד יבנה הקב"ה יש לו תענוג לתת חסד לבאי עולם, ובלי טוב ורע כל החסד היה בחינת בהית לאסתכולי באפיה, וכדי שלא יהיה תענוג תמידי אצלו ואצלנו ממילא עשה חיות רצוא ושוב, וזה כל עבודת האדם בעולמו.

### אחרי שנתייח שבירת הכלים נתייח עירוב טוב ברע

לכאורה הרי הקב"ה הוא כולו טוב ואיך נוצר מציאות של רע בכלל? ומסביר אך הענין הוא, **דנודע מהות הבחירה של טוב ורע הוא מצד שבירת הכלים**, דהיינו הקב"ה רצה לברוא עולם מלשון נעלם והיה צריך לזה בורא ונברא ואז היה בונה עולמות ומחריבן, **שהיה הוא יתברך בונה עולמות ומחריבן, שהוא סוד שבירת הכלים, שהן העולמות הנזכרים, ועל ידי זה שהיה שבירה ועוד שבירה עד שהגיעו לעולם העשייה ואז נהיה מצב של טוב ורע, נפלו מן המידות העליונות הקדושות בשבירה, שנעשה תערובות טוב ורע, ואנחנו צריכים להבין כמה שאנחנו מבינים עוד לא מבינים כלום, ועל ידי זה נעשה בחירה לבחור אחד משני דרכים שירצה, בכדי שיהא שכר ועונש.**

### גם אצל הקב"ה יש בחינת תענוג תמידי אינו תענוג

**כי בלא זה, לא היה תענוג לו יתברך מן עבודת התחתונים בני ישראל.** כמו שיש אצל האדם בחינת תענוג תמידי אינו תענוג כמו"כ אצל הקב"ה יש תענוג תמידי שאינו תענוג. **כי כל עיקר תענוג הבורא יתברך שמו ובריאתו העולמות, הוא בשביל ישראל, שיתענג על ידי עבודתם, שיעבדו אותו, אדם צריך לדעת שכל הלימוד שהוא לומד עכשיו זה אותיות שבזה הוא גורם תענוג להקב"ה ובכל העולמות, וזה באמת רצון הקב"ה אמרתי ונעשה רצוני אמרתי זה בריאת העולם שהקב"ה עשה צמצום אחר צמצום לבוש אחר לבוש, והעיקר הוא להפוך אותו לרצוני עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו.**

### אם אין סבל לוקחים זאת לעצמם מיד

דהיינו אני רוצה שתראו את החסד שאני עושה כי אם אתם לא רואים את החסד שלי אין לי מזה שום דבר, ולעשות חסד ולא תסבול מזה אז מיד אתה תיקח את זאת לעצמך אז עוד פעם לא עשינו שום דבר, א"כ צריכים לעשות חסד שאתה לא תתבייש בזה כלל וצריכים לעשות זאת בכזה צורה שאתה תראה מי נתן לך זאת וזה שם מ"ה חד"ש, וברגע שאדם משלים את המעגל הזה אז הקב"ה מתענג על ידי עבודתם שיעבדו אותו, **אף שהן קרוצי חומר בתערובות טוב ורע.**

נכון שאדם נברא בסוף אבל העיקר זה הנשמה שלו

אבל אם לא היה הרע, לא היה להם שום התעלות על המלאכים וכל צבא מעלה, והיה יכול לעצור בבריאה ביצירה או באצילות ולא היה צריך לרדת עד עולם העשייה, אבל היות שהקב"ה רצה שיהיה כאן עולם חסד יבנה, נכון שאדם נברא בסוף אבל העיקר של האדם זה הנשמה שזה חלק אלוקי ממעל ממש, האדם הוא יותר גבוה ממלאכים שהם לא צריכים גוף גשמי אבל אנחנו כדי להחזיק כזה אור צריכים צמצום אחר צמצום לבוש אחרי לבוש כדי לקבל את האור הגדול שזה חלק אלוקי ממעל.

המלאכים ישאלו את בני ישראל מה פעל קל

אבל אדם שלא הולך אחרי הרע וחי את הסכנה שלו וחי בהסתכלות פנימית על כל דבר, ואדם צריך לדעת שהקב"ה נותן לו כוח לעמוד בזה ורוצה למנף אותו ובסוף אתה תהיה חלק אלוקי ממעל, ובזה אתה מגלה את החלק אלוקי ממעל שיש לך מכבר ואז משם יתפרדו כל פועלי און, ואז כעת יאמר ליעקב מה פעל קל, ואז ברגע זה מלאכים ישאלו את בני ישראל מה פעל קל.

עבודה שלנו הוא להחזיר כל דבר להקב"ה דרך המידות והמוחין

אבל אם לא היה הרע, לא היה להם שום התעלות על המלאכים וכל צבא מעלה, העובדין אותו מאחר שאין ביניהם רע כלל. נכון שאדם רואה עולם מלא רע, אבל עבודה שלנו הוא לראותו לא כמציאות אלא כסיבה ומשם אדם חוזר למידות שזה מחיה את המציאות, ומשם חוזרים למוחין, ומשם חוזרים להקב"ה בעצמו ומשם יתפרדו כל פועלי און, וזה בחינת שבת דמתאחדין ושם אין קטרוג כלל בשום דבר.

## שיעור ב'

יום א' נו' סיון

ממתי שיש טוב ורע נהיה בחירה

איתא במאור עינים (המשך ד"ה במסכת סוטה). ונודע, כי הסיבה המביא להבחירה, לבחור דרך אחד מטוב ורע, הוא על ידי הדעת. אנחנו באמצע להסביר ממתי יש לנו עירוב טוב ורע, הלא מאתו לא תצא הרעות אלא כשהקב"ה ברא את העולם הכל היה נקי לחלוטין, אלא אחרי הצמצום נהיה השבירה, דהיינו הקב"ה רצה להכניס אור בתוך כלי והכלי לא היה יכול להחזיק את האור, ואז נהיה שבירה שבע יפול צדיק וקם וימלוך וימת עד שהיה הדר ואז כבר לא היה וימת, ובכל שבירה נהיה מצב של טוב ורע, וממתי שיש בעולם טוב ורע נהיה מצב של בחירה, והיות שעולם חסד יבנה היה חייב להיות בורא ונברא.

המידות מתגלה אלינו בעזרה גשמיות

אבל התכלית של טוב ורע הוא כדי שלא יהיה נהמא דכסופא, והיה אז בונה עולמות ומחריבן ואז הקב"ה עשה שם מ"ה חד"ש, וכמו שהסברנו שהלבוש הראשון זה מוחין שעליו יש לבוש שהם המידות ועליו יש גוף בעולם העשייה, במוחין זה עילה ועלול במידות זה סיבה ומסובב ובגוף זה סיבה ומציאות, אדם צריך לדעת שבכל מציאות יש סיבה ובלי זה לא עושים שום דבר, המידות מתגלה אלינו בצורה גשמיות של טוב ורע ואנחנו צריכים להחזיר אותם אל המוחין ולדעת שמשם הם מגיעים, ומשם צריכים להגיע לעילות העילות עד האין סוף ב"ה שזה הקב"ה.

אדם צריך לדעת שבכל דבר יש פנימיות

דהיינו דבר ראשון צריכים להפריד לדעת שיש טוב ורע, ואח"כ לשנות הסתכלות מחיצוניות לפנימיות לדעת שפנימיות של הגשמי נמצא המידות והפנימיות של המידות נמצא המוחין והפנימיות של המוחין נמצא האין סוף ב"ה, דהיינו לדעת שהממלא כל עלמין מגיע מהסובב כל עלמין, וזה עבודת האדם בעולם.

בלי דעת אי אפשר לבחון בין טוב לרע

ומה הכי נחוץ מכל המערכת כדי להתחיל בו, נחוץ שיהיה לו דעת, כי בלי דעת אי אפשר לבחון שום דבר בין טוב לרע, ונודע, כי הסיבה המביא להבחירה, איך אדם בוחר ואיך יש לו כוח לבחור, לבחור דרך אחד מטוב ורע, הוא על ידי הדעת. כי אם אין דעת הבדלה מנין. כמו שמצינו בגמרא, מפני מה תקנו הבדלה בחונן הדעת וכו'. שאם אין דעת הבדלה מנין. ומה הדעת יכול לעזור לי, אלא שזה יכול להביא אותי לשלושה מצבים, או שאני בוחר בטוב, או שאני בוחר ח"ו ברע, ועוד יותר גרוע מי שקופץ על שתי חתונות.

כשקופצים על שתי חתונות זה גרוע מאוד

כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר על דברי רש"י בפרשת תולדות שאומר כשרבקה עוברת על פתחי עבודה זרה עשו רצה לצאת וכשעבר בית מדרש רצה יעקב לצאת, אבל רבקה לא ידעה מה קורה כאן פעם הילד רוצה קדושה ופעם טומאה מיד ותלך לדרוש את ד' למה זה אנכי.

## על ידי הדעת אפשר להכריע לאיזה כיוון ללכת

אבל על ידי הדעת אדם יכול להכריע לאיזה כיוון ללכת, והדעת בעצם מופעל על ידי הרצון שיש לך, והרצון מופעל על ידי התענוג שיש לך. אבל דבר ראשון צריכים לדעת שיש טוב ורע, כי בלא זה אדם לא יעשה שום דבר, הרה"ק מרוזין זי"ע אמר שאני מוחל עולם הבא ואני מוחל עולם הזה העיקר לא להסתובב כאן כמו בהמות שהם בלי דעת כלל.

## על ידי הדעת בוחר כל אחד לפי דעתו

ועל ידי הדעת, בוחר כל אחד לפי דעתו, כמו שמטהו הדעת שלו לאחד מן הקצוות, לבחור בטוב הגמור או ח"ו ברע הגמור, או שאני לגמרי לא אתנו באמצע השבוע הוא אחד ובשבת הוא משהו אחר, או להיות מצוע, בדרך הממוצע, בתערובות טוב ורע. ואז הכל הפוך לגמרי.

## לפני חטא אדם הראשון היה ברור שזה רע ולא היה משיכה אליו

אמרנו מהרמב"ן מה ההבדל בין לפני חטא אדם הראשון ואחרי זה, אלא אחרי החטא נהיה בחירה מה שלא היה לפני זה, ומה הכוונה שלא היה בחירה הלא הקב"ה אמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל אי"כ היה בחירה או שלא היה, אלא שזה עבד כמו אצל בהמות שכל דומם צומח חי ומדבר כל פעם שהם נקלעים למצב של סכנה הם בורחים משם ולא מתקרבים כלל, וכל פעם שבהמה או חיה מרגיש שאדם עושה משהו נגדו הם בורחים מיד, וכל זמן שהיה ברור מה טוב ומה רע אז אפילו שהיה רע אדם פשוט ברח משם ולא התקרב לשם כלל, כשאברהם אבינו היה צריך לשחוט את יצחק בנו כתוב וישלח היה צריך ללכת נגד הטבע שלו, דהיינו הידיים שלו לא רצו ללכת כי הוא מעצמו רצה לברוח משם. וירא וירץ לקראתם פתאום הוא הרגיש שהוא צריך לרוץ מיד הוא הבין גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, וזה היה רק עד שלא היה שבירה בדעת.

## אחרי החטא הרע נהיה מעורב בטוב וזה כבר לא ברור כלל

וברגע שנהיה שבירה בדעת, ואז הגיע הנחש ואמר לחווה נכון שהקב"ה אמר לא לאכול מעץ הדעת אבל תגעו בזה ותראו שלא יקרה לך שום דבר, וברגע שהיא נגעה בעץ הדעת נהיה טשטוש בדעת שהיה להם עד עכשיו, התראה שאתה בסכנה עד עכשיו זה היה רציני ומאז זה נהיה כאילו ולא באמת. וברגע שנגעו בזה כבר לא ברחו משם ועוד דחיפה קטנה גם יאכלו מזה בסוף, ואיפה שיש שבירה יש בחירה דהיינו לקחת את הדעת של הקב"ה ששם אין בחירה ולדעת שהקב"ה נתן לך את הדעת להבדיל בין טוב לרע אף אחד לא הולך לשתות אקונומיקה לראות האם זה רע או לא, וכמו ילד ברגע שהוא יודע שהסיר חם רותח לא רק שהוא לא יגע בו רק הוא יצחק חם חם, זה הכל היה לפני חטא אדם הראשון.

## מאז הכוח לברוח מרע נפגמה לגמרי

ואחרי החטא שהדעת נכנס לשבירה מאז כל הכוח שיש לאדם לברוח מרע נפגמה לגמרי, ועבודת האדם הוא לחזור לדעת של הקב"ה ששם אין בחירה כלל, ר' אשר היה אומר תחיה את הסכנה שלך שהדעת שלך משובש ותיידע שאתה לא יכול בלי שעון ואם אתה רוצה להגיע בזמן אתה צריך להגיע חצי שעה קודם, וברגע שאדם חי שמשוה לא בסדר אתו הוא חייב לעשות מקדם בטחון ולא להגיע למקום זה ח"ו כי שם יכול להיות לו טשטוש ואז יהיה כבר מאוד מאוחר.

## אדם שלא חי עם הדעת של הקב"ה לא חי עם הסכנה שלו

דהיינו ברגע שיש דעת אין בחירה, ואיפה א"כ נכנס בחירה, אלא ברגע שאדם חי רק עם הדעת שלו בלי הדעת של הקב"ה וחי בדעת של שבירה ומשתמש בדעת איפה שנוח לך, אז אין לו יותר את הסכנה מדברים רעים כמו שהיה לו עד עכשיו ואז נכנס בחירה, דהיינו אדם צריך להגיע לבחירה שאין לו בחירה, כי ברגע שיש לאדם בחירה אז תיידע שעוד לא הגעת לדעת של הקב"ה, דהיינו להשתמש בדעת של הקב"ה היינו לראות את הבדלה בין טוב לרע, דהיינו לבחור בין טוב לרע כי אדם בורח משם מהרע.

### הבחירה הוא איזה דעת לקחת

בחירה לא נקרא כשאדם נמצא בדעת עליון כי שם אין רע כלל יש שם רק אדם לא בוחר זאת כלל, אלא הבחירה הוא איזה דעת לקחת, או לבחור בדעת שלי שאני עושה ומשיג ופועל וכל הזמן רק אני ואין מישהו אחר בעולם חוץ ממני, או שאתה בוחר שאין לך דעת כי תכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, וברגע שאדם בוחר שהוא לא יודע בזה בטלת את הבחירה שלך והבחירה לעשות דברים רעים, וכל זמן שאדם עוד לא בחר בזה הוא עדיין נמצא בסכנה כי הדעת שלך מטושטש.

### הדעת מתפשט לאדם במשך השנים

**ונודע, שהדעת הוא אחד ממדותיו של הקב"ה, כלומר, שהדעת שבאדם, יש לו שורש למעלה בדעת העליון, שהדעת העליון לא נפל בשבירה. אך כל אחד לפי מה שהוא אדם, כך אצלו הדעת שלו.** אמרנו כבר אפשר לראות אנשים בגיל חמישים שמתנהגים כמו ילדים קטנים, כי הדעת שלו עוד לא התבשל, ואיך משנים את הדעת, דבר ראשון זה התפקיד של הסביבה, אדם נולד שלם בכל האיברים בלי מום כלל, אבל הנפש גודל רק במשך השנים, דהיינו אדם נולד עם חיות שזה מתפשט באיברים במשך הזמן וככה אדם גודל, וחלק גדול מגדילה הזאת בא מההורים שהם מכניסים לאדם את החלק הנפש שלו, וזה עוזר לאדם להוציא החוצה את כוחות הנפש שלו.

### לפתח את הדעת זה רק על ידי הכאבים שיש לנו

**ר' אשר** היה אומר שלפתח את הכוחות באדם זה על ידי הכאב שיש לו, דהיינו צריכים סביבה תומכת שאדם לא יכנס לייאוש ולעצבות ורק לעזור לו להתמודד בזה, כי ברגע שאני מתחבר לכאב שלו בזה הוא מבין שהוא לא לבד ואז הוא מקבל כוחות להתמודד בכאב שלו ואז לא רק שזה לא מושך אותו כלפי מטה אלא יש לו כוחות למשוך הכל כלפי מעלה. משא"כ אחד שבגיל חמישים מתנהג כמו ילד קטן אז חסר לו את הדעת שלא התפתח אצלו כלל ואז לא משנה מה הסביבה שלו.

### אדם שנותן הכנעה לעדיק בונה בזאת את עצמו

ומה שההורים יכולים לתת לילד שלהם אדם יכול לקבל מהצדיק, אבל רק על ידי שאדם מכניע את עצמו אליו ואז הוא יכול לקבל ממנו, דהיינו על ידי שהוא נותן אימון בצדיק ובדרך שהוא הולך ובזה הוא בונה את עצמו, וברגע שאדם לא מכניע את עצמו הוא אוכל את עצמו, ועל ידי שאדם מאמין בזה שיש כאן משהו ככה הוא בונה את עצמו.

## על ידי השבירה נהיה חשבונות רבים

היה בתל אביב הרב סגל, והוא כידוע לא היה מרבה במילים טובים לכל אחד, המקסימום שהיה יכול לומר על מישהו שהוא אדם ישר. אדם שהוא בשלימות נקרא ישר. אלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, על ידי השבירה נהיה חשבונות רבים, עד גיל שלוש עשרה אדם עוד עסוק בחיצוניות, ואז אדם צריך להגיע להכרה שבחיצוניות לא גומרים את החשבונות אף פעם. והעיקר להגיע לישר שזה להתחבר לפנימיות שלך, דבר ראשון צריכים לעשות חשבון על עצמו ולמצוא את הפנימיות אצל עצמו ואח"כ מה אתה מחפש כאן, והעיקר להחזיר כל דבר מהשבירה לתיקון שלו ולהקב"ה.

## אדם צריך להחזיר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה

דהיינו אדם שיש לו דעת עבודה שלו הוא להחזיר את הדעת שלו לדעת עליון, ואדם עושה זאת על ידי השפל שלו, כי אדם צריך להכיר שהוא בסכנה עם הדעת שלו, ואז הוא מבקש מהקב"ה על זה שנתתי לי את הדעת והמה בקשו חשבונות רבים, ועכשיו תעזור לי לקבל את הדעת שאתה רוצה לתת לי, וברגע שאני מבקש ואני מכניע את עצמי אז הנותן לשכוי בינה, אבל קודם אדם צריך לדעת שהוא בחינת שכוי ולא יותר מזה, עדות ד' נאמנה מחכימת פתי אבל כל זמן שאתה לא פתי אין למי לתת כאן שום דבר.

## יש אנשים שהכל אצלם טכני ולא עיוני

**ונודע, שהדעת הוא אחד ממדותיו של הקב"ה, ואדם צריך לדעת שהדעת שיש לו הוא רק עילה ועלול. שיש לו שורש למעלה בדעת העליון.** נכון שהדעת העליון לא נפל בשבירה, אבל הדעת של האדם כבר נפל בשבירה. **אך כל אחד לפי מה שהוא אדם, כך אצלו הדעת שלו.** יש אדם שהוא בר דעת ויש אדם שמתנהג כמו תינוק, ובמה זה תלוי, **ויש אחד שהדעת שלו גם כן בשבירה,** והוא עוד לא בישל את הדעת שלו, וכמו שאמרנו **מהבאר מים חיים** שיש שתי סוגי שכל, שכל המעשי ושכל העיוני דהיינו יש אנשים שאצלם הכל טכני ולא עיוני, עבודה שלנו הוא **וצריך להתאמץ לעלות מן הדעת זה,** שיש לך, **לשורשו של הדעת,** ואדם עושה זאת בעל כרחך, רק מתי שמכריחים אותך אז אדם מבטל את הדעת שלו להקב"ה.

## בשעת כאב נולד לאדם כל מיני כוחות שלא ידע עליהם מקודם

אמרנו בשבת שהמרגלים חשבו ללכת עם הדעת שלו ואז להתחבר לדעת של משה רבינו, אבל אי אפשר להגיע לזה רק כשאתה חי בסכנה עם אנשים, וברגע שלא היו בסכנה ממשית כי הקב"ה שמר עליהם והגויים היו עסוקים במתים שלהם, וברגע שהיו צריכים להיכנס בפועל ממש לארץ ישראל, אדם כשנמצא בשעת מעשה פתאום נולד לו כל מיני כוחות שלא ידע מהם לפני זה שיש לו אותם, והגיע לזה דווקא על ידי הכאב שיש לו, וזה אני איני מצווה לך אבל לדעתך, דהיינו אם אתה בטוח שהם יתנו לך את הכנעה אזי שלח לדעתך.

## רק על ידי כישלון העסק נקלט במערכת

בסופו של דבר למדו מזה שאפשר לעזור לאדם ברגע שמבקש עזרה, אבל אדם שלא מבקש עזרה אי אפשר לעזור לו, ואז ברגע של קושי וניסיון שום דבר לא נקלט במערכת, אין אדם עומד על דבר הלכה אח"כ נכשל בה בהתחלה זה מצב של ידיעה וכדי שזה יהיה דעת שזה



התחברות זה רק על ידי הכישלון שיש לאדם בזה הוא נקלט במערכת, ואז זה מחשל לו את הדעת להתחבר לדעת עליון.

### מה שמפריע לי להתחבר להקב"ה אני בורח משם

וצריך להתאמץ לעלות מן הדעת זה, לשורשו של הדעת, דעת העליון, ועבודת האדם הוא לבטל את הדעת שלו להקב"ה, וזה על ידי שהוא רואה שהוא לא יכול וחי את הסכנה ואז הוא מבקש מהקב"ה אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה חננו מאתך חכמה בינה ודעת, שהוא, מהו דעת הנכון דע את אלוקי אביך ועבדהו, מה דסני עלך לחברך, מה שמפריע לך להתחבר להקב"ה ולדעת עליון אתה בורח משם ולא תעבוד, ואז אתה מחובר לדעת העליון, אבל ברגע שאדם חושב שאפשר ככה ואפשר ככה או שניהם ביחד זה נקרא שהדעת שלו משובש, והוא צריך לבקש מהקב"ה כדי לזכות לדעת גדול, שהוא בחינת משה כנודע.

### על ידי אמונה בעדיקים אדם מגיע להקב"ה בעצמו

כ"ק מוח"ז מביא לה זצ"ל היה אומר אני מאמין באמונה שלימה שבכל דור ודור יש צדיקים כאברהם יצחק ויעקב, דהיינו על ידי אמונה שאדם מאמין בצדיקים והם בצדיקים אחרים עד הקב"ה זה מחבר את האדם להקב"ה, ר' אשר היה אומר שזה שרשרת עד משה רבינו, וזה המהלך כאן אתה נותן הכנעה לבחינת דעת שלהם ומשם אתה יכול להגיע לדעת עליון, אמונה נקרא פתי יאמין לכל דבר רק מי שהוא פתי הוא יכול להאמין לכל דבר.

### בכל חרדה צריכים לדעת שזה לא הוא אלא הקב"ה

המאור עינים מזכיר כאן את הענין של העלאת המידות, וזה ענין מאוד קשה להסבירו, אבל לפי הדרך שלנו הביאור הוא ד' שמעתי שמעך יראתי אדם צריך לשמוע בתוך החרדות שיש לו שזה לא הוא אלא הקב"ה והוא לא יכול ורק הקב"ה יכול, וגם ברע אתה נמצא שם אבל אני בעצמי לא יכול לעצור זאת, א"כ בכל המידות שהן בשבירה המוחין והמידות מופיעים אצלי בשבירה, כי זה לעומת זה עשה אלוקים ותענוג תמידי אינו תענוג.

### לפי ההסתכלות שלנו אפשר להפוך את הקליפה לנשמה

וכמו כן בכל המידות שהן בשבירה. יראה ויתבונן על השורש של אותה מדה שנפלה, מאין שרשו, ויגביה אותה גם כן לשורשו, לעשות אחדות אחד. ושם יתפרדו כל פועלי און, והכל תלוי בהסתכלות שלך שאז הקליפה והנוגה נופלת לגמרי, ואז גם הקליפה נהפכת לנשמה, ואז כולם חוזרים לאחדות אחד עם הקב"ה.

### הרע נופל מעצמו ולא צריכים לעשות לזה שום דבר

כגון, אם יבוא לו איזה אהבה רעה, יחשוב, הלא זה נפלה מעולם האהבה הקדוש, ועל ידי זה יעבוד ד' באהבה בהתעוררות המדה בקרבו, וברגע שאדם רואה שהוא לא יכול אזי מגיע להכרה מי כן יכול אלא הקב"ה הוא כן יכול, ויתחיל לאהוב אהבה חזקה אותו יתברך. ועל כן נופל הרע, מעצמו ולא צריכים לעשות לזה שום דבר, והטוב נברר וקשר בשרשו בעולם האהבה.

### יש אנשים שחיים רק לעשות רושם לאחרים

ר' אשר היה אומר אם במחתרת ימצא הגנב, הבעיה הוא שאדם חושב שהוא כן יכול, אדם שלא חי במחתרת ועושה כל דבר רק רושם לאנשים, אז הוא כל הזמן עסוק כאילו שהוא משהו והעיקר שאף אחד לא יתפוס עד כמה הוא מסריח, ואז הוא רק מתפתח את היש שלו ומרחיק את עצמו מהקב"ה.

### העיקר לדעת שגנב נולדת וגנב תמות

אבל אדם שעושה כל דבר במחתרת דהיינו אף אחד לא מרגיש ולא רואה מה שאתה עושה, שם ימצא הגנב כי אז שום דבר לא מרמה אותך שאתה משהו בכלל, ואז אתה יכול לחיות גנב נולדת וגנב תמות ואם אני לא גנב אזי הקב"ה מחזיק אותי.

## שיעור ג'

יום ב' כז' סיון

אהבה של עריות חסד הוא

איתא במאור עינים (המשך ד"ה במסכת סוטה). כמ"ש הבעש"ט נבג"מ על פסוק: ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא וגו'. כי זה האהבה של העריות, חסד הוא, מעולם החסד, שהוא עולם האהבה האלקות היא נטולה, וצריך אתה לברור מן הרע, ולקשרה אל השורש כנ"ל, ולא למשוך אחר הרע שבתוכו.

הרע אין לו חיות מעצמו רק מה שיונק מהקדושה

יש כאן יסוד בכל המידות, כי מאתו לא תצא הרעות, כל מה שיורד מלמעלה הוא טוב ונקי לחלוטין בלי שום עירוב רע כלל, ורק כשזה יורד עד לכאן אז נהיה עירוב טוב ורע, אבל הרע אין לו חיות עצמיות רק יונק מהקדושה, וברגע שאדם לא נותן יניקה לרע ולא נותן לו את האוכל ואת הסיפוק שהוא צריך אז הרע מתבטל מאיליו ולא צריכים לבטל אותו כלל, ולא צריכים להעלות את הטוב כי זה ממילא יעלה.

כל המחלות יושבות על הסתכלות שלילית

מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, מי לא רוצה חיים, אבל התשובה הוא שזה נמצא בלב כל אחד ואחד, בכל דבר ומקום תמיד יהיה לך טוב ורע, תמיד אדם צריך להחליט לאן הוא מגיע, אז דוד המלך אומר לך אם אתה רוצה לחיות הרבה זמן תתחיל לעשות בירור בכל דבר, אם זה נגד מחשבות רעות לחשוב חיובי לדבר חיובי לעשות חיובי ואז תמנע מכל המחלות שיש בעולם, כל המחלות בעולם יושבות על הסתכלות שלילית. ר' אשר אומר ברגע שאדם עסוק בשלילי אז הורידים שלו נהיו צרים ואז הוא נהיה לחוץ ואז לא מגיע דם לכל המקומות החלשים ואז מגיע מחלות, ואז מגיע עין רע כעס קנאה מרירות עצבות וכן הלאה.

נכון שבחיים יש צרות אבל הם רק ענף ולא השורש

אבל אדם שמסתכל חיובי הוא יכול להרפות את עצמו, יכול להיות שתי אנשים באותו מצב אחד שמח ואחד עצוב, השאלה איך מסתכלים על הרע או בצורה של בירור טוב מרע או בצורה של מציאות, א"כ נכון שבחיים מביא אתו כל מיני צרות אבל זה לא יותר מענף, כי בשורש החיים הכל נקי לגמרי, א"כ בחיים שאתה חי מה אתה צריך לחפש את השורש של החיים, שזה ואני קרבת אלוקים לי טוב, כי הדרך לגלות את הקב"ה הוא על ידי המידות.

מושכל ראשון תמיד יהיה יצר הרע

במידות מושכל ראשון יהיה יצר הרע, תמיד קודם יקפוץ הגוף כי מאיליו נמשך אל החיצוניים, א"כ מי האיש החפץ חיים והוא אוהב ימים, אז פשוט לראות טוב להסתכל חיובי על כל דבר, וברגע שתיידע שזה רק ענף ויש מעל זה השורש אז ואתם הדבקים בדי אלוקים חיים כולכם היום, כל דבר שאתה רואה תיידע שזה רק משל ויש מעל זה נמשל שזה הקב"ה, ואי אפשר להשיג את הנמשל רק על ידי המשל, הבעש"ט הק' אומר שאי אפשר להשיג פחד ד' רק אם יש לך העדר חיים כסף וכבוד, פחד של שוטר או של כלב או של מחלה.

## אין דרך אחר להגיע להקב"ה רק ע"י מקומות מטונפים

אותו דבר אהבה מתגלה אלינו לפעמים דווקא דרך מקומות מטונפים, וגם חסד לפעמים כשזה מתגלה זה בדיוק הולך בכיוון ההפוך, נכון שזה מתגלה בצורה כזאת אבל זה שורש דקדושה, ואז ואתם הדבקים בדי' אלוקיכם על ידי ההסתכלות שלך ועל ידי ההתבוננות שלך ועל ידי הפנמה שלך ועל ידי ההשתוקקות שלך לדעת שהקב"ה לא נתן אותו כדי שזה יוריד אותך עוד יותר למטה אלא שזה כדי לראות אותך ואין דרך אחר להגיע לאהבת ד' ולראות ד' זה דווקא על ידי זה, אז ושם יתפרדו כל פועלי און, ואז אדם מחובר לטוב והקליפה נופלת מאיליו, וגם החלק הטוב שברע חוזרת בחזרה, וגם הכלי שהחזיק את הרע הופך לטוב.

## אהבה שיש לנו הוא מחקב"ה

**כמ"ש הבעש"ט נבג"מ על פסוק: ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא וגו'.** ובפשטות פירוש רש"י: חסד הוא – לשון ארמי, חרפה חסודא. והבעש"ט פירוש, למה התורה צריכה לומר מילה חסד, אלא כוונת הפסוק לומר, **כי זה האהבה של העריות, חסד הוא, אהבה הגדולה שיש לנו הוא חסד מאת הקב"ה, וזה מגיע ממקום שנקרא עולם חסד ועולם אהבה, מעולם החסד, שהוא עולם האהבה.**

## להבחין בין טוב ורע זה רק ע"י תורה, צדיק, תפילה

אנחנו יודעים בכל דבר בעולם יש ימין שמאל ואמצע, ימין זה חסד, שמאל זה גבורה, ואמצע זה רחמים. דהיינו ברגע שמופיע כזה נקודה של אחותו היינו שיוורד אהבה ורחמים על העולם, אבל היות שהחלק הרע תפס יניקה מהקדושה, אי"כ עבודה שלנו עכשיו להסתכל ולעשות או סור מרע או עשה טוב, ואיך אפשר לדעת אם זה סור מרע או עשה טוב, זה או על ידי לימוד התורה או על ידי להתחבר לצדיק אמת או על ידי שתתפלל ותן צעקות להקב"ה עד שתיידע איפה אתה אוהו.

## השם של הדרך שלנו הוא סבלנות

דהיינו אדם צריך לדעת מהרגע הראשון שהוא בסכנה, וכל דבר שהוא עושה יש בתוכו נקודה של רע שהוא צריך לפחד ממנו ואין מציאות שאין שם טוב ג"כ, ועבודה שלנו הוא לעשות את הבירור בין טוב לרע, אבל אדם צריך לדעת שמחשבה ראשונה יהיה יצר הרע, וכל השם של הדרך שלנו הוא סבלנות, וברגע שאדם עוצר את המחשבה אזי דברים מתחילים להסתדר לו במוח, ואז ואני קרבת אלוקים לי טוב וברגע שאני ליד הקב"ה טוב לי מאוד.

## אדם שלא מספק לרע עצבות וייאוש מייבש אותו בזה

נכון שעד אז אדם עובר עינוי ועד שאדם מחליט האם זה טוב או רע זה בוער לו מאוד, הבעירה לא אומר שאני חייב ללכת לשם אלא שזה מלחמה בין הטוב לרע, וברגע שאדם לא מספק לרע את הייאוש והעצבות וכדומה כעס מחלוקת קנאה ושנאה, בזה אנחנו מייבשים אותו, ואז הבא לטהר מסייעין אותו בפעם שנייה מקבלים כוח מפעם ראשונה ובפעם שלישית מקבלים כוחות משתי פעמים הראשונים, וככה אדם צריך לעבוד אבל המלחמה לא נגמרת כלל.

## היצר הרע מנסה לתת לך פתרונות לסבל שלך

עכשיו השאלה מה אתה הולך לעשות עם החסד, או לרדת עוד יותר למטה ואז עיקר עבודה הוא לעצום את העניים ואת המחשבה לעצור את הפה שלך מלדבר ניבול פה לעצום את הידיים ואת הכל, אבל היצר הרע אומר לך שהעסק אבוד ואני מוכן לתת לך פתרון לצאת מהבעירה הזאת ואז הוא מכניס אותך לשם עוד יותר עמוק ואז אתה סובל פי ארבעה מעד עכשיו, דבר ראשון הסבל שהקב"ה נתן לך להתמודד לא התמודדת, דבר שני הצעה החלופי שהיצר הרע הביא לך לא היה בזה שום תועלת, דבר שלישי באותו רגע עברת לשליטה של היצר הרע, ודבר רביעי כל פעם שאתה רוצה לחזור היצר הרע משגע אותך תראה עד כמה אתה חוטא ופושע וכדומה.

## ברגע שזה מופיע צריכים להחליט לאן לקחת זאת

דהיינו באותו מקום של אהבה יכול להיות הכי בירידה ויכול להיות הכי למעלה. ואדם צריך להחליט האם זה אהבה מצד הקדושה או מצד הטומאה. ר' אשר היה אומר נשים רחמניות הן בישלו ילדיהם. הגמרא מספרת שבזמן בית המקדש היה רעב מאוד גדול, והיו כמה חברות שדברו ביניהם ולא ידעו מה לעשות, עד שאחד אמר אני יביא לכם אוכל, והלך ולקח את בנו שגידל אותו לתפארת וטיפח אותו וקנה לו הבגדים הכי יפים וכדומה והרג אותו. דהיינו באותו רגע שזה מופיע אפשר לרדת עם זה ולעשות מעשים רק לאינטרסים האישיים שלנו.

## יש מצב לקחת אהבה עד רציחה ממש

דהיינו ברגע שהיה רעב אמר האימא לבנו אתה יודע כמה שאני אוהב אותך ועד כמה אני משוגע עליך, אבל תראה מה שקורה ברחובות ירושלים אנשים נופלים ברחוב ומתים מרעב, ואמרה לו אני יעשה את זה בקיצור ואתה לפחות לא תסבול יותר מה שאנחנו סובלים כ"כ. דהיינו אותו רחמניות שהיה להם לפני זה ובגלל זה טיפחו את בנם לקחו את אותו רחמניות והורידו זאת למטה ממש עד רציחה. דהיינו הבעל החסד הגדול ברגע שנוגעים לו ביבלת הוא קופץ והוא יכול להיות אדם הכי גרוע מכולם.

## יש הכנעה הבדלה ואח"כ המתקה

דהיינו הדעת הוא יכריע בהחיות שיורד למטה מה אנחנו עושים עם זה, אבל תמיד צריכים לדעת שאהבה הנפולה הוא אלקות וזה בא משורש של הקב"ה, וממך מבקשים לברר את הטוב מהרע, יש הבדלה הכנעה והמתקה, דבר ראשון צריכים לתת הכנעה שאתה לא יכול לטפל בזה כלל וכדי לעשותו צריכים תפילה חברים מנהיג, וברגע שאדם חושב שהוא יכול לבד זה כבר אבוד מראש, כי אז הכל עובד לפי האינטרסים שלך, וכדי להגיע לבירור כל החברים שלך יעזרו אותך להגיע לשם, א"כ צריכים קודם לברר הטוב מהרע, ואח"כ עושים הבדלה ואח"כ יהיה המתקה, וברגע שאדם לא נותן חיות להרע הוא מתייבש לגמרי וממילא נהיה המתקה, ואז הרע נופל ממילא והטוב עולה ממילא ולא צריכים לעשות בשביל זה שום דבר, ובלי מלחמה לא מגיעים לשום מקום ולשום דבר.

## כל דבר מתחיל בטוב וכשזה יורד הוא מופיע כרע

וכן בכל המידות, לא משנה אם זה מופיע בצורה של אהותו, או בצורה של כלב, או בצורה של כעס קנאה ושנאה, הכל אותו מהלך זה מתחיל מטוב הגמור וברגע שזה יורד לכאן למטה זה

מתערב טוב ברע ואח"כ זה חוזר לטוב, ואדם צריך לדעת שהרע אין לו חיות מעצמו אלא הוא יונק מהקדושה, וברגע שהרע מרגיש שהולך לאבד את עצמו מיד הוא מתחיל להשתולל עוד יותר מעד עכשיו, ואז אתה מגיע להכרה שאתה ממילא לא יכול לעשות שום דבר נגדו, אבל הפוך זה סימן טוב כי הרע מרגיש שהולך לאבד הכל וממילא נלחם אתך עד הסוף, **גם כן עיקר העבודות הוא כך.**

### בביאת משיח יתקנו אלפי נשמות שנאבדו

**שעל זה מצפה משיח צדקינו.** אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח. משיח נקרא ומלאה הארץ דעה את ד', בכל דבר שהוא ארץ ולא משנה איפה זה בתוך הקליפה ובתוך ההסתר יהיה דעת את ד', כרגע יש לך מלחמה האם כן או לא, ואם אדם מצליח להחזיק מעמד במצבים האלו ויצליח לפרסם את הקדושה, כמו דוד המלך שהיה אצלו גם שם ידך תנחני, ואתה יודע בכל דבר שזה ימין והקב"ה מחזיק אותי שם, זה נקרא מצב של ביאת המשיח, שעל ידו יתקנו אותם אלפי נשמות טהורות שנאבדו במשך הדורות ומצפים לגאולתם.

### אדם צריך להיות מוכן להתלכך

אני תמיד אומר לכם שצריכים לדעת שעומד כאן אלפים ורבות יהודים שמחכים לעבודה שלך, ואז מופיע לך מידה ויש לך ברירה מה לעשות עכשיו, ואם תצליח לפרסם את הקדושה בשאול כבר יהיה טוב, אבל עד אז צריכים לעבוד קשה ולעבור יסורי בידקי דמיתה, הנשמות מתהלכים כדגים בים וצריכים אנו לטבוע בטיט ורפש בשבילם עד שנצליח לתפוס אפילו אחד ונציל אותו משם, ומה אדם צריך לעשות כדי להגיע למשיח.

### הסבלנות והאימון שאתה נותן נחשב כקרבת

דבר ראשון צריכים להיות ביחד, אבל עם כולם ממש אפילו עם אותן הנשמות השקועות בתהום ממש ולהיות כמותם, ולדעת שבכוח אתה לא יותר טוב מהם, וברגע שיש לך קשר אתם אתה כמוהם, והעיקר להיות מוכן להתלכך דהיינו לשבת אתם ולדבר אתם נכון שזה ביטול תורה ותפילה, אבל עיקר שהכוונה שלך הוא להיות קרבת עבור כל אחד ואחד, הסבלנות ואת האימון שאתה נותן להם זה נחשב כקרבת להקב"ה.

### אדם שלא רוצה לא יכול להגיע למשיח כלל

אבל אלו שאינם רוצים להתלכך כלל לא יכולים להגיע לבחינת משיח, והוא רוצה להמשיך להיות א צדיק אין פעלץ, אף אם הם מכריזים אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, ועוד מבקשים כל הזמן שמשיח יגיע אינו אלא מן השפה ולחוץ, אדרבה כאשר משיח יגיע יחרימו אותו האם זה המשיח שאני חכיתי, האם משיח הולך עם סנדלים, אבל האמת הוא שמשיח הוא עני הרוכב על החומר מלוכלך כמוני, ואם הם אינם רוצים להתלכך כלל בשביל השני איך הם רוצים לקבל פני משיח צדקינו, והאנשים שהם לא רוצים לרדת לשם לא ימצאו משיח כלל.

## אני צריך לדעת שבכל רגע הוא עלול לחזור לשם

וכיון שאנחנו מלוכלכים מאוד אני צריך לדעת שכל רגע אני עלול לחזור לשם ואין מושג של נקי, וצריכים לרעוד מפחד מהמצב הזה, וחייבים לעשות משהו, או שאדם עסוק עם עצמו, או שהוא מתעלה עם הלכלוך ביחד ומעלה את כל הנשמות ביחד מהמקומות הנמוכים הללו, והכל תלוי בנו באיזה אופן ללכת, ואז או שאתה עסוק עם עצמך או שאתה מחליט שאין איפה לברוח ואנא מפניך אברח, ואז ברגע שאנחנו מתרוממים כולם מתעלים ביחד, וכמו שאמר הרה"ק רבי מענדלע מוויטעבסק זי"ע שהדרך להרים בנין הוא להתכופף עד למטה ולהרים משם בפעם אחד את כל הבניין, ואם אתה מחזיק את זה מאמצע אז אולי אתה תתרומם אבל הבניין לא יתרומם כלל.

## אדם שחי את הסכנה שלו הקב"ה כבר יסדר אותו ואת הבעיות שלו

עיקר העבודות הוא כך, שעל זה מצפה משיח צדקינו, שנבוא לזו המדרגה לברר ניצוצות הנ"ל. שזהו סוד הבריור, ואיך מגיעים לזה, לברר הטוב מן הרע שמלוכבש בו על ידי השבירה. כי בעצם מאתו לא תצא הרעות וא"כ איך הרע נכנס לכאן, אלא שהיה שבירה ומאז נכנס לכאן הרע. וכל זה אי אפשר, כי אם על ידי הדעת, שאז יודע ליתן לעצמו עצה ותשועה לברורין הנ"ל. בהתחלה עושים הבדלה ואח"כ הכנעה ואח"כ המתקה. דהיינו לדעת שבעצם הוא לא יכול לעשות שום דבר לבד, ומה הוא כן יכול לעשות, הבדלה, ואז הקב"ה מסדר לך הכל ועושה לך המתקה. וברגע שאדם יודע שהוא בסכנה הקב"ה כבר ייתן לך הגעדאנק לצאת מכל הבעיות שיש לך, ואפילו כשהוא בסכנה הוא עדיין לא מנסה לעזור לעצמו, רק כשעושה הכנעה ומחליט שהוא לא יכול אז הוא מגיע לעצות על הבעיות שלו, דהיינו אחרי שאדם נותן הכנעה הקב"ה יבוא לך עצה להבדלה ואז יהיה לך תשועה שזה המתקה.

## קשיא על המאור עינים

וכל זה מבואר אצלנו כבר במקום אחר. אמנם באמת מבואר כאן יסוד גדול והכרחי לכל מאמר זה, שאילו היינו אומרים שהרע יש לו מציאות אמיתי לעצמו, א"כ שוב אין הבחירה של האדם בענין הדעת, דאף אם הדעת שלו מקושרת רק להשי"ת, מ"מ כיון שנתגבר עליו המציאות האמיתי של הרע, איך יוכל להתגבר כנגדו ע"י הדעת.

## הרע אין לו מציאות בפני עצמו

אלא התשובה הוא שאין לו שום מציאות בפני עצמו, ר' אשר היה אומר אנחנו מפרנסים הכי גדולים לקליפה, אל תתן לו לק של ייאוש עצבות או הפקרות עדיף לא לתת לו לאכול כלום, הקב"ה שלח לך את זה כדי להילחם ולעבוד את הקב"ה שם, ואל תחפש לך עכשיו את השיינע אידן שלך, ותיידע לך שלרגע הזה שלחו את היהודי לעולם הזה, ולכן הדגיש כאן, שבאמת הרע אין לו כלל מציאות לעצמו, ובשרשו הוא גם טוב, וכל שנפל לרע הוא רק ע"י שבירת כלים בכדי לנסות האדם שיבחר בטוב. וממילא, כשיש לו לאדם דעת אמיתי, שכל דבר בעולם שלחו השי"ת להיטיב עם ישראל ולסייעם לעבודתו יתברך, לומד למצוא את הטוב הגנוז גם בתוך הרע, ולהעלות הרע לשרשו האמיתי.

### אדם צריך לדעת שהוא מלוכלך

היוצא לנו אדם שעסוק שהרחוב מלוכלך הוא לא יגיע לאף מקום כלל, וכל לכלוך שאדם רואה בחוץ הכוונה בזה שאתה מלוכלך, וברגע שאדם יודע זאת אז הוא מבקש מהקב"ה שיעזור לו, כי הלכלוך אין לו חיות מעצמו כלל. איתא **בחברותא** ולצערי במלחמה הזאת אין אף אחד כולם בורחים, ולצערנו כולם מקושרים עם אינטרסים אישיים שלו, ואף אחד לא מוכן להיות קרבן בעד חברו ובעד הקדושה, והעיקר שאדם צריך לדעת שהוא הגרוע ביותר, והפלא שהגרוע ביותר מלמד את היותר טוב הלא אתה הרבה יותר טוב ממני ואיך אני יכול ללמד אותך.

### אני לא לומד מהצדקות שלי אלא מהשפלות שלי

אלא התשובה הוא שאני לא לומד מהצדקות שלי אלא מהשפלות שלי, וההבדל בין אני לצדיק כי הוא נכנס לשם ומיד בורח משם ולא נשאר לעזור שם לאף אחד, אבל אני מוכן להיות שם ואני משתדל הכי הרבה לגלות שם את הקדושה בתוך השאול, אבל קשה לי מאוד כי אין לי חבר שם ואני לבד שם, כי אדם צריך להיות מוכן להיות קרבן בעד חברו ובעד הקדושה, ובכל זאת אסור להיכנס לייאוש כלל, ואם אני יצליח למנוע מלפחות אדם אחד שלא ייפול לשם כבר היה לי כדאי כל הדבר הזה וכל הצעקות שלי על זה.

### ברגע שאדם מחובר לעצמו הוא יכול לעזור לכולם

והעיקר לדעת לכל מקום שאנחנו רק מגיעים שהקב"ה הביא אותנו לשם, והוא מביא לנו את הכוח להיות שם, והוא רוצה למנף אותנו למקום הרבה יותר גבוה שלא היינו יכולים להגיע בלי זה. ורוצה בזה למנף אותך ואת כל הסובבים אותך. ויהס כלב את העם, דהיינו קודם צריכים לעשותו לעצמו, וברגע שאדם התחבר לעצמו אז אפשר להחזיר את כולם להקב"ה.



## שיעור ד'

יום ג' כח' סיון

יש אנשים שלא מוכנים לבטל את עצמם לדעת תורה

איתא במאור עינים (המשך ד"ה במסכת סוטה). ואם כן, ידיעת הבורא ב"ה הוא בחינת דעת, שמשם, גם כן הוא השתלשלות הדעת לכל בר ישראל. דברנו אתמול שהרע אין לו שום חיות בפני עצמו, כי מאתו לא תצא הרעות, וכל הרע שיש הוא מושך זאת מהקדושה, וברגע שאדם מתחבר להקב"ה שכל דבר הוא מאת הקב"ה, היות ששם אין רע כלל גם אצלי אין רע כלל, וברגע שיש לו ידיעה אין לו בחירה, כי כל הידיעה שלו בא מידיעת הקב"ה, רק אדם יש לו בחירה האם הוא רוצה לבחור בדעת של הקב"ה או להחליט שגם לו יש דעת בפני עצמו, ואז הוא חושב שהוא לא צריך להיכנע לשום דבר מה שמסתדר לו הרי טוב, ומחליט שיש לו כללי צניעות שלי, ואני מרגיש טוב בזה, דהיינו הוא לא מוכן לבטל את עצמו לדעת תורה.

כשחיים עם הקב"ה אז הבחירה מכריע את הידיעה

וברגע שאדם מבטל את הדעת שלו להקב"ה שם יש לך דעת ברור מאוד ואין שם שתי צדדים כלל, ורק אם בחרתי בדעת של הקב"ה אז הבחירה מכריע את הידיעה, אבל הקב"ה לא מכריח אותך לבחור בדעת שלו, הבחירה הוא לא האם לעשות או לא לעשות, אלא האם אתה רוצה לבחור בדרך התורה או לא, האם אתה רוצה לבחור אחרי הגוף שלך או אחרי הנפש שלך, וברגע שבחרים בדרך הגוף אז אין לך בחירה, בהמה ברגע שמגיע למצב של סכנה יש לו מציאות שהוא בורח משם, כי אצלו זה ברור שזה סכנה וזה רע מאוד וממילא הוא בורח משם, וככה היה לפני חטא אדם הראשון שהדעת היה מחובר להקב"ה וזה היה ברור מאוד בלי שום ספק כלל, וממילא לא היו רוצים לנגוע בעץ הדעת כלל.

אחרי חטא אדם הראשון ירד הבהירות שהיה לפני זה

אבל כשהנחש הגיע הוא התחיל לבלבל את הדעת של כולם, ואז אנשים אמרו אולי הוא כן צודק, כי הקב"ה אמר רק לא לאכול ולא לנגוע הוא לא אמר כלל, וברגע שנגעו בזה וראו שלא קרה כלום מיד ירד הבהירות שהיה להם עד אז והחליטו שזה כבר לא סכנה כלל, ומאז פתאום קיבל בחירה, לפני זה לא היה לו בחירה כי היה לו הדעת, וברגע שהדעת נהיה מטושטש מאז נהיה בחירה, וברגע שזה נהיה אדם צריך לדעת שיותר הוא לא יכול לסמוך על הדעת שלו כי הוא מצד עצמו מסוכן מאוד, ודבג שני איזה דעת כן יש, זה הכנעה, שהכל מאת הקב"ה והכנעה לתורה ולצדיקים ולעצמו.

כדי לשלוט צריכים לבטל את הדעת להקב"ה

אבל דבר ראשון הוא חייב לחיות עם המציאות שהוא בסכנה כי הדעת שלו מטושטש לגמרי, והוא צריך לדעת שאי אפשר לסמוך יותר על הדעת שלו, אבל בשביל שיהיה לו בלמים לכל דבר הוא צריך לבטל את הדעת שלו לדעת של הקב"ה, וברגע שאדם מחובר להקב"ה הדעת של הקב"ה ברור ואין שם בחירה כלל, ואז הפחד מרע חוזר והסכנה חוזר, ואז אדם לא בוחר בטוב ומואס ברע אלא אתה בוחר איזה דעת יהיה לך.

## מכשיר אורגינלי עובד הרבה זמן

אדם שרוצה לקנות מכשיר מסוים יהיה לו ברירה לקנות אורגינל ויש לו ברירה לקנות חיקוי, החיקוי גם עובד הדעת של אדם עובד ועוד איך, אבל צריכים מינימום שבמינימום של אורגינל כדי שזה יעבוד, אבל החיקוי נשבר מהר ונשרף מהר אבל האורגינלי יש לו את כל הכוחות שבעולם לעבוד כמו שצריך להיות, אותו דבר בהבדל אלפי הבדלות הדעת שהקב"ה נתן לך הוא אורגינלי.

## הדעת שהוא כמו וכאילו זה מסוכן

ואחרי חטא עץ הדעת הדעת שלנו נהיה חיקוי ולא אמיתי כמו שהיה עד עכשיו, נכון שיש שם חיות של הדעת העליון אבל הסכנה שהיה לך לפני זה כבר לא נמצא שם יותר, עד עכשיו היה לך דעת והיה לך סכנה מרע וכדומה, ומעכשיו אתה כבר לא יכול לסמוך על שום דבר, וברגע שהדעת הוא כמו ודומה אז אתה צריך לדעת שאתה מסוכן מאוד עם הדעת הזה, ואתה צריך לדעת שהדעת שיש לך היום יכול לשרוף לך הדעת עליון שהיה לך, והעיקר לחיות עם הסכנה כל הזמן.

## אדם צריך לדעת שהיצר עומד מולך עם גרון להוריד לך את הראש

הרה"ק **מקאצק זי"ע** אמר שאדם צריך לחיות בסכנה כאילו שמישהו עומד מולך עם גרון ורוצה להוריד לך את הראש. ככה עומד היצר הרע מולך וכל רגע ורגע אדם נמצא בסכנה ממשית, בכל העולם יש עירוב טוב ורע ואדם אין לו את הכוח כלל להילחם בזה והעיקר הוא רק לברוח משם, אבל לא לברוח לגמרי אלא לחזור לדעת של הקב"ה ולדעת שאי אפשר לסמוך על הדעת שלך כלל, והעיקר לסמוך על הדעת של הקב"ה ולומר אני לא יכול כלל אני צריך שאתה תעזור לי כי אני לא מסוגל כלל, וברגע שאני סומך על הדעת שלו אני מקבל את הדעת שלו, וגם מקבלים אז בחזרה את הבהירות של הטוב ורע, ואז אין לך יותר מערכת בחירה כי אתה ממילא תברח משם.

## אם אתה לא מרגיש זאת סימן שכבר הוריד לך את הראש

א"כ הבחירה הוא לא האם כן לעשות או לא לעשות אלא אם אתה חי עם הדעת של הקב"ה או לא. ובשביל להגיע לזה צריכים לחיות את הסכנה בדבר, אבל אחד אמר להרה"ק מקאצק זי"ע שהוא לא מרגיש שהיצר הרע רוצה להוריד לו את הראש, ענה לו הרה"ק הנ"ל סימן שהראש שלך הוא כבר הוריד.

## רק יהודי יש לו בחירה בין טוב לרע

וזה היה המרגלים כאן, שחשבו שיש להם בחירה מעצמו וידיעה מעצמו, אבל האמת הוא שאין להם ידיעה ובחירה לפני הכנעה של הדעת שלהם לדעת של הקב"ה. **ואם כן, ידיעת הבורא ב"ה הוא בחינת דעת, שמשם, גם כן הוא השתלשלות הדעת לכל בר ישראל.** הדעת שיש לנו מגיע מהקב"ה, דהיינו שזה לא הדעת שלך אלא של הקב"ה. **ונמצא, כי הדעת הוא הבחירה.** וכמו שאמרנו שרק יהודי יש לו בחירה בין טוב לרע, הקב"ה היות שאנחנו חלק אלוקי ממעל נתן לנו מהדעת שלו, א"כ כל הבחירה שלנו הוא כי יש לנו דעת ובלי זה נמשל כבהמות נדמו.

## אדם צריך לדעת שהוא לא יותר מבהמה שאין לו דעת

ר' אשר היה אומר אדם ובהמה תושיע ד', אדם צריך לדעת כל זמן שזה תלוי בו אז הוא לא יותר מבהמה שאין לו דעת כלל, אדם הוא אחר מבהמה והוא מחליט האם כן או לא, אבל היות שהדעת שלנו משובש לגמרי ממילא אנחנו צריכים להגיע לדעת של הקב"ה, ואז אין לך בחירה יותר, א"כ הדעת נותן לאדם את כוח הבחירה. ומי שחי עם הקב"ה אז ושם יתפרדו כל פועלי און, וברגע שאדם חי בדעת של הקב"ה בזה מרימים את המידות לשורשם למעלה.

## העיקר לעשות התבודדות ולהגיע לחלק אלוקי ממעל

א"כ אדם ברגע שהוא מגיע למקום שהוא לא מבין ולא משיג שום דבר ומאבד את הדעת שלו, הוא צריך לדעת שזה מצב מסוכן בשבילו, ואז העיקר לא לדבר ולא לחשוב ולא לעשות שום דבר, העיקר לעשות אז התבודדות ולהגיע לחלק אלוקי ממעל שזה מחיה אותך, ועל ידי זה אדם מתחבר לדעת של הקב"ה, ולא שיש לו עכשיו בחירה אלא על ידי שבחר בדעת של הקב"ה שם יש דעת להבחין בין טוב לרע, ושם ממילא יש לך הבחירה לטוב, וממילא ושם יתפרדו כל פועלי און ושם אין להם שום שליטה עליך הם יכולים אולי לשגע אותך קצת אבל לא יותר מזה, ולפעמים כשזה לא הולך לו ליצר הרע הוא פשוט עוזב אותך והולך לו, והחיות שנמצאים במידות הנפולות חוזרים להקב"ה, וזה עבודת האדם בעולמו.

## העיקר להישאר שמח ולא להישבר

**הבעש"ט הק'** אומר הבחירה של האדם הוא לא האם כן לגנוב או לא לגנוב, וזה מהדברים הקטנים ביותר, וברגע שאדם מחובר להקב"ה כבר יש לו פחד מהרע, והעיקר להישאר שמח תמיד, ולא להישבר מזה שאתה ככה רק להכיר שזאת המציאות שלך, וזה שזה עולה לך לפעמים למה אתה ככה זה מגיע כדי לעזור לך לבטל את עצמך ולהגיע לדעת של הקב"ה, וברגע שאתה מרגיש שרוצים להכניס אותך למקום ששם אתה לא יכול לשלוט על עצמך אז פשוט תעצור ואל תמשיך הלאה כלל, ואם כן נכנסת וזה גם עלה לך כסף העיקר שתצא משם ותמשיך הלאה, וזה הקושי של האדם האם לעשותו או לא, וזה בעצם הגאווה שלך כי אדם רוצה להיות ולהגיע לשלימות, ולפעמים אדם חושב כבר הייתי שם ולא יצא לי משם שום דבר, אבל העיקר לא להישבר מזה כלל.

## הידיעה של הקב"ה נקרא שיש לך הבחירות

**ונמצא אין מקום לקושיא הנ"ל.** איך יכול האדם לבחור בין טוב לרע כנגד גזירת השי"ת, אם הקב"ה בחר ברע איך אפשר לעשות אחרת מזה. **כי באמת, הבחירה אינו בהיפך מידיעתו של הבורא ב"ה וב"ש,** הידיעה של הקב"ה נקרא שיש לך הבחירות שיש כאן הקב"ה בכל העולם ובכל מקום ודבר, א"כ זה לא היפוך מידיעה שלו ברגע שאתה בוחר בטוב, וברגע שאדם בוחר ברע זה לא נקרא שהולך היפוך ידיעתו של הקב"ה, כי ברגע שאדם לא הלך עם הידיעה של הקב"ה אלא הלך עם הדעת של השבירה ממילא הולך אחרי הרע, וברגע שאדם הולך עם הידיעה של הקב"ה אז **שהוא ממש שורש הבחירה,** והבחירה מגיע מהידיעה של הקב"ה, **וידיעתו של הבורא יתברך הוא בחינת בחירה,** דווקא משם יש לך הבחירה.

## העיקר להסתכל בכל דבר על הפנימיות

כתוב ראה נתתי לכם את החיים ואת הטוב את המוות ואת הרע, תיידע לך שאתה נמצא כל הזמן בין חיים למוות, ובחרת בחיים לא שאני נותן לך מצוה ובחרתי בחיים אלא ברגע שאתה הולך עם הידיעה של הקב"ה וממילא ובחרת בחיים, אני נותן לך ציווי ראה תסתכל בפנימיות שלך על הפנימיות של כל דבר ואז ממילא תגיע לידיעה של הקב"ה ולבחור בחיים ממילא, דהיינו אדם צריך לדעת שאי אפשר כלל לסמוך על הדעת שלך, וכמו במידות ששם חסד יכול להתגלות לאחותו הוא וגבורה יכול להתגלות לכעס וכן הלאה, דהיינו בכל דבר צריכים להסתכל מאיפה זה מגיע ומה השורש שלו, וברגע שאדם סומך רק על הדעת שלו זה לא מספיק כדי לבחור בטוב, כי העיקר הוא ראה לראות מאיפה זה מגיע ואז מגיעים לנתתי לכם מגיעים להכרה שאני נתתי לך את זה, ואז אדם רואה שהקב"ה נתן לו חיים ומוות ועכשיו ובחרת בחיים ממילא הולכים לכיוון של חיים ולא של מוות.

## לא תגוב אני לא ייתן לך לגוב

אבל ברגע שאין מצב של ראה ואדם לא מכיר שאי אפשר לסמוך על הדעת שלו ועל המידות שלו, וכמו שר' אשר היה אומר לא תגנוב אתה תגנוב ממילא, ואם אתה לא גונב זה אני שלא נותן לך לגנוב כלל, א"כ בעצם אין לו בחירה וכל הבחירה הוא שיהיה ראה להסתכל בפנימיות על כל דבר, וגם את הראה אני נותן לך, אבל אני נותן לך בחירה לבחור בראה נותן לפניכם או שאדם מתעלם מהכל וממשיך הלאה כאילו לא היה שום דבר, וכמו שאמר הרה"ק מרוזין זי"ע אני מוחל לך עולם הבא ועולם הזה העיקר שלא נסתובב כאן כמו בהמות בעולם בלי דעת כלל. וברגע שיש לך דעת אין לך בחירה ואתה מחובר לטוב ולכל המערכת הטוב שיש, ואפשר אפילו לשנות דברים ממש.

## אדם שלא מחובר להקב"ה ממילא בורח לחיצוניים

**כי באמת, הבחירה אינו בהיפך מידיעתו של הבורא ב"ה וב"ש, כי ברגע שאדם מחבר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה שהוא ממש שורש הבחירה, דהיינו כל המציאות לבחור אדם מקבל את הכוח הזה ברגע שהוא מחבר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה, וברגע שאדם בחר ברע הוא בחר בכיוון ההפוך כי מאיליו נמשך אל החיצוניים, וברגע שהוא מחבר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה אז מאיליו בורח לכיוון הטוב ובחרת בחיים, ואז הוא רק מחזק את בקשר שלו יותר ויותר, אבל אדם שלא מחבר את הדעת שלו להקב"ה אז מאיליו נמשך אל החיצוניים וזה לא היפך מידיעה של הקב"ה כי אתה פשוט אז לא התחברת כלל להקב"ה.**

## הקב"ה מחכה שכל יהודי יחזיר את הדעת שלו להקב"ה

**וידיעתו של הבורא יתברך הוא בחינת בחירה, דהיינו שאדם יודע שהקב"ה צריך להביא לו את הבחירה ואת הדעת, א"כ ברגע שאדם מחובר לדעת של הקב"ה דבר ראשון שם הבדלה ודבר שני אזי יש לו בחירה, ודבר שלישי משם יתפרדו כל פועלי און, ודבר רביעי שאז עולה כל המידות להקב"ה, ונהיה אז יחוד קוב"ה ושכינתיה, ושם בחינת משיח והקב"ה מחכה מאוד שכל יהודי יחזיר את הדעת שלו לדעת של הקב"ה. שהיא גם כן על ידי ידיעתו יתברך ששוכן בהאדם, והבחירה מגיע על ידי הידיעה שהקב"ה שוכן בתוך האדם, ועל ידו הוא הבחירה לבחור טוב מרע, לבחור בטוב ולברוח מרע, ולעשות הבדלה במידות הנפולות, ושם יתפרדו כל פועלי און, לברר מהן הטוב, ולהביאו לשורש כאמור.**

## אדם צריך להסכים שאין לו דעת

כי באמת מצדו לא יבצר מהאדם לבחור בטוב, כי השי"ת מצדו הוא נותן לכל אחד ואחד הדעת שבו יביר האדם המידות, דהיינו כל הכוח שיש לאדם לבחור הוא על ידי הקב"ה, רק השאלה האם אדם מסכים לבחור שאין לו דעת וכבהמות הייתי עמך, ולהכיר שבעצם אין לך שום דעת והקב"ה חייב להביא לך דעת, כי הדעת שהקב"ה נתן לך משובש לגמרי והוא צריך להביא לך חדש לגמרי.

## ברגע שמנתקים מהממשל אין יותר שמירה

אך מצד האדם הוא המניעה, כי אתה לא הולך אחרי הדעת של הקב"ה, וברגע שאתה הולך אחרי הדעת שלך ממילא שנמשך אחר הרע שמעורב בו. כי אדם מאיליו נמשך אל החיצוניים. א"כ הקב"ה עושה לך הכל ואתה צריך רק לבחור בדעת הנכון, וזה כמו אדם שנכנס למשרד לא הנכון, או שהלך ברחוב ולא שמרת על העיניים שלך, וברגע שאתה מחובר לדעת הלא הנכון ממילא אין לך בחירה, וברגע שאדם בוחר בדעת של הקב"ה ממילא ושם יתפרדו כל פועלי און, וזה כמו אנשים שהולכים נגד הממשל אבל הם לא יודעים שברגע שמתנתקים מהם אין לכם יותר שום שמירה.

## הפקרות נקרא שאדם לא בוחר בשום דעת

דהיינו בכל דבר יש שם דעת של הקב"ה, רק השאלה האם אתה מתחבר לזה או שאתה מעדיף ללכת אחרי הדעת שלך, הפקרות נקרא שאדם לא בוחר בשום דעת וממילא הוא נמצא בהפקרות, ואז אתה כבר לא יכול להתחבר לשום דבר כלל, וזה כמו רכב בלי ביטוח או שאתה נוסע ברכב בלי רישיון, דהיינו אדם חייב לחבר את עצמו לדעת של הקב"ה, וברגע שאדם הולך אחרי כוחי ועוצם ידי ממילא כבר דוחק רגלי השכינה, דהיינו הדעת נמצא אבל אצלך זה כבר לא פועל כלל. ואם כן אין שינוי בידיעתו יתברך ח"ו, רק שיש אדם שאינו פועל בהדעת כלום מחמת שנופל ח"ו לצד הרע, והבן.

## אדם שרוצה יגיע לזה ממילא

זה הכלל העולה, כי כך גם כן גזרה ידיעתו יתברך, שעל ידי הדעת העליון, אם יאחז בו וירצה לפעול בו, הכל תלוי האם אתה רוצה או לא, אדם צריך לדעת שהוא נמצא בסכנה כל הזמן, והעיקר אם אתה רוצה או לא, קודם בטל רצונך מפני רצונו ואז הוא כבר ייתן לך את הרצון שלו, וברגע שאדם לא רוצה אף אחד לא מכריח אותך, וברגע שאדם רוצה והוא יודע שהדעת שלו מסוכן יפעול בוודאי לברר המידות כאמור, ואז ושם יתפרדו כל פועלי און, וגם המידות יעלו לשורשן במקום העליון. והוא ממש בחינת הבחירה. הבחירה הוא האם אתה הולך בדעת של הקב"ה או בדעת שלך, וברגע שאדם מחליט ללכת בדעת של הקב"ה שם ושם יתפרדו כל פועלי און.

## סיפור עם בחור שירד מהדרך

מסופר שהיה בחור שגמר את הצבא בישראל, וחבריו נסעו למקום נידח בסוף העולם לחופש, והאבא לא הצליח לעצור מבנו מלנסוע אבל ביקש שיבטיח לו שכל יום הוא ממשיך להניח תפילין, ובנו אכן הבטיח אבל ברגע שהגיע לשם מיד נסחף אחרי כולם ושכח מכל זיק של

יהדות כלל, וירד שם מטה מטה, יום אחד הוא התארס שם והתחתן והתחיל לעבוד והיה לו הרבה כסף.

יום אחד אבא מתקשר ושואל אותו מה נשמע, והבן עונה ב"ה ומיד אומר אבא נגמר לי הכסף תשלח לי עוד אין לי שום דבר יותר, מיד אומר האבא אין בעיה אני כבר שולח לך, אבל תגיד לי הנחת תפילין היום, עונה הבן בטח איזה שאלה בכלל, בסוף הבן הסתבך והגיע עד לבית כלא, והתקשר לאבא בבקשה שלח לי כסף אני חייב עוד, ומיד שואל אותו האבא האם אתה מניח תפילין כל יום, עונה הבן בטח אני לא שכחתי אף יום להניח תפילין עד עכשיו.

### הכסף היה מונח בתוך התפילין

בסוף כשחזר לארץ ישראל, הוא התחיל להתנצל לפניו אל תשאל הגעתי לבית הסוהר ושם קרה מה שקרה והיות שלא שלחתי לי כסף הגעתי עד שם. אומר האבא אני שמתני בתוך התפילין שלך מלא כסף שיהיה לך כל הזמן והיות שלא שמתני כלל לא קבלת שום דבר. אם הייתי שם תפילין היה לך שם בחירה ודעת ולא היה חסר לך שום דבר, ומשפע מצות תפילין יתמשך עלי להיות לי חיים ארוכים ושפע קודש דעת קדושת.

## שיעור ה'

יום ד' כט' סיון

אדם צריך לדעת שהדעת שלו משובש ומסוכן

איתא במאור עינים (המשך ד"ה במסכת סוטה). וזהו שרצו ישראל, להשיג הדעת הגדול. דברנו שיש דעת של הקב"ה של לפני החטא שזה דעת אורגינלי ששם אין שום בחירה, וברגע שאדם חי שהכל מאת הקב"ה ממילא אין לו שום בחירה ככל ולא נמשך אז לרע כלל, והעיקר לבטל את הדעת שלו לדעת של הקב"ה, ואדם חייב לדעת שהדעת שלו משובש ומסוכן, וברגע שאדם הולך עם הדעת שלו אז מאיליו נמשך אל החיצונים, והסברנו שיש מכשיר אורגינל ויש חיקוי, במכשיר שהוא חיקוי תמיד יהיה לו איזה בעיה, לעומת זאת מכשיר אורגינלי יש עליו אחריות ותמיד אפשר לחדש אותו.

אדם נברא על החר הזה

המרגלים רצו להגיע לארץ ישראל שזה ארץ עליונה שזה הדעת של הקב"ה, בני ישראל רצו לדעת איך מגיעים עד לשם, ואז אמר הקב"ה למשה רבינו שלח לך אדם צריך לבטל את הנוחיות שלו ואת הדעת שלו ככה מגיעים לשם, ועל ידי שאדם מבטל את הדעת שלו וככה יש לו כוח לבטל את האנכי שלו, אדם נברא על החר הזה, מסביר הרה"ק מזלאטשוב זי"ע שזה משל לאדם שנסע על העגלה ונרדם, וכשהוא מתעורר שואל את הבעל עגלה איפה אנחנו נמצאים, עונה הבעל עגלה על החר, ואז הוא מתחיל להתווכח אותו מה קשר שאנחנו למעלה הרי אנחנו למטה, אומר לו הבעל עגלה סליחה אתה נרדמת ובינתיים עלינו על החר.

אדם צריך לדעת שאין לו דעת כלל

דהיינו אדם צריך לדעת שהדעת שלו משובש לגמרי ואין לו כוח כלל להכריע בין טוב לרע וממילא מאיליו נמשך אל החיצוניים, והבחירה שלנו הוא שאין לנו דעת כלל רק לחזור לדעת של הקב"ה, ואז אין לנו בחירה של טוב ורע אלא עיקר הבחירה הוא לחזור לדעת של הקב"ה, וברגע שאדם חי בדעת של הקב"ה שם יש לך את הסיבות ואת כל הדברים לעצור מלעשות רע כלל. וזה היה כל הטעות של המרגלים.

בני ישראל רצו לחסוך את החרף עין

וזהו שרצו ישראל, להשיג הדעת הגדול, שזה הדעת של ארץ ישראל שזה דעת עליונה וזה הדעת שהיה לפני חטא אדם הראשון, ורצו להגיע לדעת העליון המושך את האדם רק לטוב, שאת זאת חקרו במושכלות עבודת השי"ת, שהוא בחינת ארץ ישראל העליונה. דהיינו, שרצו לתור את הארץ העליונה עם כל מדותיהן וכוחותיהן הפנימיים, וכמו שאמרנו שכל מידה שמתעורר שזה מאת הקב"ה. ורצו לחסוך כאן את החרף עין. ר' אשר היה אומר אני נופל ואתם נופלים ההבדל הוא, אני קם מיד וממשיך הלאה. דהיינו כמה זמן לוקח לך לבטל את עצמך ולא להשתבש לגמרי. בדרך כלל אז אדם נשבר ולוקח לו המון זמן להתרומם בחזרה משם. והעיקר לבטל את עצמי וללכת הלאה. וכמו חיל שנמצא במלחמה ומקבל קליע בראש עכשיו אין לו זמן להתעסק בזה והוא חייב להוציא אותו מיד ולרוץ הלאה. הם רצו לחסוך את החרף עין.

## בני ישראל רצו לא להתבלבל מלראות פנימיות בכל דבר

ולהשיג בחינת משה, שהוא הדעת הגדול, לידע מוצאות ומובאות, הם רצו להבין ולהשיג כל דבר, וכמו אדם שלומד מקצוע והוא כבר יודע ומכיר זאת מצוין, איזה דרך יכלו לארץ העליונה. שהוא ע"ד האמור, שבכל הדברים הם רצו שבכל הדברים גם חיצוניות וגם בעבודת השם ית' ישיגו לברר הפנימיות, דהיינו שלא יתבלבל מלראות שזה פנימיות, וגם ולהביאן לשרשן למידות עליונות. דהיינו ברגע שאדם חי עם הקב"ה הוא משיג את הפנימיות בכל דבר ויש לו כוח לעלות כל דבר לשורש שלו.

### שלא יהיה גנב או נואף זה קל לכבוש

א"כ לכאורה מה הבעיה של המרגלים הלא היה להם כוונה טהורה, אלא כדי להגיע לזה צריכים להיות משה רבינו וכמו שאמר ר' אשר שזה נראה כאילו שזה ממילא אבל זה לא ככה, הפרי הארץ אומר שמה רבינו היה זה לעומת זה מבלעם. בנתיב מצותיך כתוב: ולכן עצה היעוצה לצדיק, כשיעמדו עליו גלי הים ישתוק ויקבל בשמחה. כי הרבה טובות עושין לו, ובזה שמחלישין דעתו שומרין את הצדיק, שלא יהיה שום יניקה לקליפות מאור תורתו ויחודים שלו. כי אתה תסבור אחי שהמלחמה גדולה שיש לאדם בעולם הזה, שלא יהיה נואף או גנב וכיוצא, זהו הנקל לתינוק קטן לכבוש.

### עיקר המלחמה הוא להיות בשמחה

ולפי המאור עינים הכוונה בזה הוא, כי העיקר להיות מחכימת פתי ולבטל את הדעת שלך לדעת הקב"ה ואז כבר לא יהיה לך בחירה כן או לא, כי עיקר המלחמה הוא להיות בשמחה, אדם שחי בדעת שלו נמצא בעצבות ואדם שחי בדעת הקב"ה נמצא בשמחה, אלא עיקר המלחמה להמתיק החשכות והמסכים, ולקבל יסורין באהבה, שזה סבלנות, אדם צריך לדעת שיש כאן מהלך וברגע שהולך בזה מיד ושם יתפרדו כל פועלי און, ואז הקליפות מתרככים ואז אתה חי עם הקב"ה וזה נראה כאילו ממילא, והעיקר לעשות הכנעה הבדלה ואז המתקה.

### בלי אמונה אי אפשר לבטל את הדעת

אך יש אותן שנכשלים בזה, גם בדרך שלנו יש כאלו שאומרים שמבינים את הדרך ומה הלאה, האמת הוא מי שחושב שמבין עוד לא הבין שום דבר, כי ליישם את הדרך אדם צריך לבטל את עצמו לגמרי, ולפני זה צריכים אמונה, ובלי אמונה הוא לא יבטל את הדעת שלו כלל, כי הוא חושב שמבין ואתה לא מבין, אבל תכלית הידיעה לדעת שאינו יודע, מחמת שאין להם היראה מקודם, יש כאלו שרוצים לחיות עבודה ושמים בצד את כל השוי"ע כאילו שזה לא קיים.

### לחיות מוחין בלי התורה זה שום דבר

העיקר הוא יראת שמים, כבר אמרנו שיש דרך משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ואח"כ מגיע עבודה לדעת שלא אני עושה אלא הקב"ה עושה, אבל לחיות מוחין בלי התורה אתה אף פעם לא תגיע לאף מקום, ולא רק זה אלא שזה ימשוך אותך כלפי מטה. לכאורה איך זה קרה שהגיעו לכזאת החלטה שאי אפשר לבטל את עצמם כלל, ועוד למה אין לאדם יראה ולמה הדעת מטושטש אצלו, ובאין לידי כפירה ח"ו, אם אני חי בהבנה שזה העולם שלנו שרק מה



שמובן קיים ומה שלא מובן לא קיים, שאומרים שאי אפשר לבירור כנ"ל, הם חיים כמו קוף רק בגירסא משופרת, אבל זה שאדם יכול לברר את הטוב מרע ולבטל את עצמו להקב"ה ושם יתפרדו כל פועלי און ולבטל את המידות להקב"ה, זה בלי שום מחקרים ואין לזה יראה קודמת כלל, אדם שלא רוצה לבטל את עצמו זה גאוה.

### הרשעים מחליטים שהרע הוא מציאות בפני עצמו

כל קושי שיש בעבודת השם הם לא מסתדרים עם זה וממילא מחליטים שהרע הוא ממש רע, אבל האמת הוא שהרע אין לו מציאות עצמית כלל, וכל החיות של הרע הוא מהקדושה, וברגע שאדם חי שהוא לא מבין ושהחיות הוא מהקדושה זה נקרא יראת שמים לראות בכל דבר שזה הקב"ה, השפ"א אומר יראת שמים נקרא ההתבוננות והפנמה שלך שכל דבר הוא משמים, וזאת בחירה של האדם, ולפעמים אנשים מגיעים למסקנא שאי אפשר לבירור.

### העיקר הוא לשמוע שגם בתוך הרע יש חיות

כי הרע הוא ממש רע, והוא נבהל מזה ובמקום להילחם הוא נופל שם, ואז יש לו ברירה או לשמוע שבתוך הרע יש חיות מאת הבורא יתברך שמו ואז לעלות את החיות למעלה וגם אותך לעלות בסופו של דבר, או שאתה מחליט שאין כאן שום חיות בתוכו ואז לא רק שאתה לא מעלה זאת אלא אתה גם מוריד את הניצוץ עוד יותר למטה וגם את עצמך ביחד עם זה.

### צריכים אמונה יראה וקבלת ידיעת בית רבו

ואי אפשר להוציא ולהריק בחינת כלים הנ"ל מהטוב, ואז דבר ראשון אי אפשר לעלות את בחינת קדושה משם, וגם אז מורידים את הקדושה עוד יותר למטה ועוד יותר, כמו הרשעים הגמורים רח"ל. לכן צריך לזה מקודם אמונה ויראה יתברך, וקבלת ידיעת בית רבו לידע איזה דרך ישכון אור. א"כ דבר ראשון צריכים אמונה שאני לא מבין שום דבר, ודבר שני צריכים יראה שזה לדעת שאין שום דבר בעולם שאין שם הקב"ה בתוכו, ודבר שלישי קבלת ידיעת בית רבו שזה אומר לשבת בשיעורים ולהקשיב, ומשום הכי צריכים לשבת בחבורות ובלי זה שום דבר לא מתחיל, שוגג נקרא שהוא ידע אלא שכח שהיום שבת, אבל אחד שלא ידע כלל שזה אסור לא יגיע לזה אף פעם, והעיקר שצריכים לחיות את הדרך הזה.

### אדם שעוזב את הקב"ה אין לו סיכוי להגיע לאף מקום

המאור עיניים (תולדות) אומר על הפסוק תמנע היתה פלגש, כי הוא השם יתברך הוא המקור שממנו השפעות החיות לכל חי, בכל האפנים אין עוד מלבדו, וכל הדבוק בו הוא דבוק בשורש החיות אשר לא יכזבו מימיו, וברגע שאדם עוזב את המקור מים חיים אין לו שום סיכוי להגיע לאף מקום, ובלבד אשר לא יהיה הפסקה מצדו, דהיינו לא משנה באיזה מקום אתה נמצא גם שם ידך תנחני והעיקר שלא תהיה שום הפסקה מצדך כלל, ואין מקום בעולם שהוא לא נמצא, כי אם חס ושלוש על ידי עונותיו יפסיק את עצמו מהמקור יעדר חיותו ממנו, לא יקרה שום דבר רק הוא עובר לרשות פלסטין, וגם הם חיים ממה שאנחנו נותנים להם וגם אחד שלא חי עם הקב"ה מתנהג ככה, והעיקר שאדם ישנה את עצמו ג"כ, אך מצדו יתברך אין שום הפסק, א"כ אחד שחי עם הסטרא אחרא אין לו שום סיכוי להגיע להקב"ה.

## כל אחד צריך למצוא את הבאר מים חיים אצלו

ולכך אבות העולם שהם פתחו צנורות השכל בעולם ולמדו דעת לבאי עולם איך לחפור את עצמו לבחינת באר מים חיים, כל אחד צריך למצוא את הבאר מים חיים אצל עצמו, דהיינו להתחבר לעצמך, להיות דבוקין בהמקור שמשם שורש חיותו, ונקראים תלמידיהם בשם עבדים כמו שאמר הכתוב עבדי יצחק, כי עבדות שלהם לבורא יתברך היתה על ידי האבות. ועל ידי שנתנו הכנעה נהיו מחוברים להם.

## כפי התגברות כוח העפר נחלש כוח הרוחני והשכלי

אך אחרי מות אברהם נסתמו מעינות החכמה ההיא, מחמת שסתמום פלשתים שהוא בחינת הרע שנקבע באדם שנתגבר על העולם ונתגבר יסוד העפר שזה ייאוש ועצבות וכפי זה נחלש כוח הרוחני והשכלי, ובבוא יצחק בנו ואחז בדרך אביו ולמד דעת הנ"ל גם כן לבני דורו לשוב לחפור לבחינת באר מים חיים.

## מי שיש לו מניעות וחושב שאי אפשר לתקן אותם הוא בחינת קליפת עשו

וכל זה הוא על ידי האמונה שהוא מבוא לזה, שיאמין באמונה שלימה שהשם יתברך מלוא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה ואין עוד מלבדו, ואז על ידי האמונה ישתוקק לו שזה נפשי חולת אהבתך, ויתאוה לאחוז ולדבק את עצמו בהשם יתברך, דהיינו לקחת את התאוה שיש לו לסטרא אחרא ולדעת שהוא בסכנה גדולה ואז הוא יגיע עם זה לצד הקדושה, שהוא בחינת נחל שראשי תיבות שלו נפשינו חכתה לד', שהוא על ידי אמונה, ואז על ידי זה יבוא לשרשו שהוא המעיין של באר מים חיים כנ"ל. כל המניעות שיש לאדם הוא האם לתת הכנעה או לא לתת הכנעה, תמנע היתה פלגש מי שאומר שיש לו מניעות ואי אפשר לתקן אותם זהו בחינת פלגש שזה קליפות עשו.

## אדם שלא חי עם הקב"ה הוא לא אותו אדם במשך היום

יש כאלו שאומרים רציתי ונסיתי ואני לא יכול, דבר ראשון צריך שיהיה לך ברור שזה הדרך, והעיקר שיהיה לפני זה אמונה ויראה וקבלת ידיעת בית רבו לידע איזה דרך ישכון אור. ר' אשר היה אומר על זה עקשנות, הגמרא אומרת שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, דהיינו כל דבר אסור לקחת כמציאות אלא כסיבה, וכמו שאמרנו אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא, אחד שלא חי עם הקב"ה אז הוא לא אותו אדם במשך היום, בבוקר הוא עצבני ובלילה הוא רגוע, ר' אשר אמר על זה שאתה חי גאוה ייאוש גאוה ייאוש, ומי שהולך בדרך הזה חי עם הקב"ה כל הזמן.

## אדם צריך לתת מה שיש לו להקב"ה

וזהו שלח לך – לדעתך, הם רצו להגיע לבחינת משה רבינו, אז שלח לך אתה צריך קודם לשלוח כל מה שיש לך להקב"ה, את כל הכוחות שלך ואת כל השכל שיש לך, לדעת שאין לך דעת בלי הקב"ה. וצריך לזה מקודם אמונה ויראה ממנו יתברך, וקבלת ידיעת בית רבו לידע איזה דרך ישכון אור. כי היות שהיצר מבלבל ואומר על האור חושך ועל החושך אור, ומסמא עיני האדם מהו הטוב ומהו הרע, לכן א"א לו לאדם לסמוך על עצמו, וצריך: אמונה, ויראה, וקבלת ידיעת בית רבו.

## משה רבינו ידע שאי אפשר לסמוך על הדעת שלו

והעיקר שאדם צריך לעשות הוא לשלוח כל מה שיש לו להקב"ה, וכמו שאמר הבעש"ט הק' איך בין א נער אין גלייב. ואחרי שהשגתי את כל השגותי אני טיפש ומאמין. וכל זמן שלא מגיעים לזה עוד לא התחלת את העבודה. א"כ שלח לך לדעתך, דהיינו הבחירה הוא לא האם כן לעשות או לא לעשות, אלא עיקר הבחירה הוא לדעת שאין לך דעת ואתה חייב להגיע להקב"ה ואז הקב"ה יפעיל לך את הדעת, וכמו שאמרנו כל מה שבלעם עשה בפועל עבר למשה במוחו, דהיינו שיידע שהוא לא יכול לסמוך על עצמו כלל ואז הגיע למצב שהיה פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות ואז היה יכול להחזיק את עצמו.

וזהו שלח לך – לדעתך, רצה לומר, בכדי להשיג בחינת דעתך, שהוא בחינת משה. בוודאי שלח לך, כל כוחותיך הפנימיים ושכלך להשיג במושכלות, כאמור.

## העיקר הוא לשלוח את עצמם לדעתך לביטול

וזהו שאמרו בגמרא סוטה שם: אמר ריש לקיש, שלח לך מדעתך, וכי אדם בורר חלק רע לעצמו. ובפשטות הכוונה, שריש לקיש מוכיח כדעתו, שהקב"ה לא צוה למשה לשלוח המרגלים, שכלום היה אומר לו לעשות דבר שסופו לבוא לידי תקלה. ולהני"ל יבואר הכוונה בזה, שהקב"ה אמר למשה, שיקרב אותם לבחינתו, בחינת דעת עליון, דהיינו שלח לך אינו הכוונה לארץ ישראל אלא שישלחו את עצמם לדעתך ויבטלו את הדעת שלהם למשה רבינו, כי על ידי שבא לבחינה שנקרא לדעתך, בוודאי שבורר הטוב ודוחה הרע, והבן.

## אדם צריך לדבק את עצמו לעדיק אמת

ר' אשר היה אומר שאדם צריך לדבק את עצמו לצדיק אמת, כי בכל דור ודור יש צדיקים שחיים זאת, ובפרט שיושבים בחבורה ביחד והצדיק הולך בדרך הזה וכולם באחדות אתו אז אתה מעלה את הדעת שלך, וברגע שאתה לא ביחד עם הצדיק אזי אתה שוב בנתק מהקב"ה. אמרנו שהגר הגיע להלל וביקש ממנו מצוה אחת שעם זה אפשר לחיות הכנעה וביטול גמור להקב"ה, ואז ענה לו הלל ואהבת לרעך כמוך שאין אדם זוקף אצבעו למטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה.

## הקב"ה לא הולך להגיד לך מה לעשות

אך אינו מצוה לך, שאני יכריע לך איזה דעת לקבל, עד כאן את זה תעשו לבד, הבחירה שלך הוא שאין לך בחירה ואז אתה חייב להגיע לדעת של הקב"ה, רצה לומר, שאגזור שיהיה דווקא כך, שלא ישונה. שאין כזה מושג שאני יגיד לך מה לעשות וזה לא קשור לדעת עליון, וברגע שאתה לא חי אתו אז מאיליו נמשך אל החיצוניים, וזה שאתה רוצה שאני יגזור ככה את זה אני לא עושה, אדם שחי עם הדעת עליון הוא לא יעשה רע כלל, ואם אתה תסמוך על הדעת שלך אתה תעשה רע ממילא, והכל תלוי ברצון שלך לרצות לחיות את הדעת של הקב"ה.

## הקב"ה לא מכריח אותך אלא נותן לך עצה איך להתנהג

רק אם תרצה שלח, לפי שזה הוא שהנחתי לאדם בבחירה, כמו שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו', ואם היתה הגזירה שיהיה כפי רצון הקל יתברך, לא היתה

**נחשב לבחירה.** ואדם צריך לבחור ללכת בדעת של הקב"ה, לדעת הדעת של הקב"ה הוא חיים והדעת של השבירה הוא מוות. וברגע שאתה הולך בדעת של הקב"ה אתה נמצא בטוב, ובחרת בחיים, וזה לא עניין הכרחי שהקב"ה אומר לך אלא עצה איך להתנהג. **השפ"א** אומר שהקב"ה ייתן לך את הכוח לבחור בטוב ולעמוד בזה, והוא ייתן לי את הכוח של הביטול והכנעה, והבחירה האם להיכנע או לא להיכנע תלוי ברצון שלך.

### הקב"ה לא רצה שיהיה בעולם רק טוב ואמת

ובאמת אם הקב"ה היה יכול לסגור הכל ושיהיה רק טוב בעולם, **כי באמת אם היה חפץ הבורא יתברך, היה מצוה שיהיה דווקא כך כולו טוב, ולא היה שום בחינת רע בעולם. כי בחינת צווי זה הוא, אילו רצה הבורא יתברך, היה האדם מוכרח לעשות טוב, והיה זה בחינת צווי, שצוה וגזר הקל, שיהיה דווקא ההכרח לעשות טוב באופן שלא יהיה בחירה. אך הקב"ה לא רצה לנהל את העולם בכזה צורה, וברגע שאדם חי עם הקב"ה שם הטוב האמת וכל הכוחות, וברגע שאדם חי עם עצמו הוא מסוכן מאוד.**

### אדם שרוצה לעשות רע יעשה

**אך שהוא יתברך לא רצה לצוות ולגזור שיהיה דווקא כך, שיהיה עשיית הטוב הכרחי. לכן הניח זה לבחירה שאם יחפוץ לעשות רע יעשה, לפני חטא אדם הראשון לא היה דעת של טוב ורע רק של הקב"ה, ואחרי חטא אדם הראשון נהיה דעת טוב ורע דהיינו שבירה בדעת שלך, ועכשיו יש לך בחירה או לחיות פנימיות הדעת שלך שזה הדעת של לפני חטא אדם הראשון ששם אין בחירה כלל ושם יש רק טוב, או שאתה הולך לפי הדעת שלך ואז מאילוי נמשך אל החיצוניים, ואם אדם רוצה לעשות רע ומחפש תירוצים ואתה בעצם צודק שאתה לא יכול ולא מסוגל ואדם מכין את עצמו בתיקים שלימים שהוא לא אשם בשום דבר, אבל עבודה הוא לא להיות צודק אלא להיות חכם, הכוח של יהודי הוא לבטל את עצמו להקב"ה, כמו שאמרו פותחין לו, ואינו מוכרח דווקא להיטיב.**

### תלוי אם אדם עוצר שיכול או שלא יכול

**ר' אשר** היה אומר מהו הכוונה פותחין לו, אלא אדם יש לו מלחמה כל הזמן כן גאט או לא גאט, להיות טוב או לא להיות טוב, א"כ הבא לטמא והבא לטהר שניהם נלחמים, רק השאלה איפה אתה עוצר, אם אתה עוצר בדעת שלך אזי פותחין לו טומאה, ואם אתה עוצר שאתה לא מבין ולא משיג ואין לך שום דעת רק דעת של הקב"ה ואתה מוסכן אז פותחין לו טהרה, וברגע שאדם מחליט שהוא לא יכול אז מסייעין אותו להגיע לזה, ואז הקב"ה נותן לך את הכוח לעמוד שם ושם יתפרדו כל פועלי און, וגם הקב"ה נותן לך את הכוח להיות מחובר איליו, ואז שום דבר לא יכול להזיק לך ואתה גם מעלה את כל הסביבה שלך.

### אדם שלא רוצה לשמוע להקב"ה זה אפשרי

**אף שצוה יתברך ובחרת בחיים, וזה נראה כאילו שהקב"ה ציווי וזה הכרחי, מכל מקום, אין זה בחינת צווי ממש האמור, שאנו אומרים בו, שהוא נתינת עצה, ולא גזירה הכרחית שלא יהיה לאדם ברירה אחרת, ובחינת צווי זה לא צוה הבורא יתברך, שיהא בחינת צווי הכרחי, רק שהניח זה בבחירה, שאם לא ירצה לשמוע אל עצתו יוכל לעשות ההיפוך, וזהו אם תרצה שלח. שלח נקרא תשלח את הדעת שלך. הלעלובער רבי אומר על הפרשה קרח שפיקח היה**

מה ראה לשטות זה, דהיינו קרח שאתה כן פיקח מה ראה לשטות זה שאתה באמת פיקח. כי עדות ד' נאמנה מחכימת פתי.

### סיפור עם הבחור אצל הרה"ק מצאנו זי"ע

כידוע הסיפור שהיה בחור אחד שנכנס להרה"ק מצאנו זי"ע ושאל אותו איך קוראים לך, וענה משה, אמר לו הרבי משה איזה? ענה הבחור שאני בן של יעקב, שאל הרבי יעקב איזה? וענה לו בחזרה רבי הרי אני מסתובב כאן כבר המון שנים ואיך הרבי לא מכיר אותי, אבל הרבי שאל עוד פעם מי אתה? ובסוף ענה לו הבחור רבי אני לא יודע מי אני, אמר לו הרבי למה לא אמרתי לי עד עכשיו מי אתה. דהיינו אדם צריך להילחם על זה כל החיים.

### המרגלים אמרו שאי אפשר להוציא טוב מהרע

ונסיים עם המדרש שאומר שכל השמות של המרגלים הולך על הכפירה שלהם. וזהו **סתור** – **שסתור מעשיו של הקב"ה. כי אותן האומרים שבלתי אפשרי להוציא טוב מרע כאמור, אם כן סותר מעשיו של הקב"ה, הם אומרים שאי אפשר להוציא טוב מרע כלל, שנעשה העולם מעורב טוב ורע, ונתן הבחירה בכדי שיהיו בונין הסתירה שהיא בשבירה, אלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, והתורה צריך להביא אותך בחזרה לבחינת ישר, שלכך נקראו תלמידי חכמים בונים, כמאמר וכל בניך, אל תיקרי בניך אלא בוניך וכו'. הכל נמצא בסתירה וצריכים לבנות אותם בחזרה.**

### צריכים לדעת לחבר טוב את החוטים

יש אנשים בעולם מוכשרים מאוד ויש להם את כל הכוחות בעולם רק החוטים לא מחוברים נכון במקום, צריכים להכניס את חיובי לחיובי ואת השלילי לשלילי, וברגע שאדם משבש זאת אזי בונים צריכים לבנות את הכל בחזרה. ואלו שלא עושים כן לא רק שלא בונים אלא סותרים ג"כ, והן סותרין, שנשאר ח"ו בבחינת סתירה.

### הקב"ה הוא העני הכי גדול בעולם

וכן נמי מה שאמרו שעשה שונאו של הקב"ה מך. כי הוא מחליט מה שהוא לא מבין לא קיים כלל, וממילא נעשה שונאו של הקב"ה. הוא גם כן עד"ז ח"ו, שאוצרות מלכו של עולם הן נפולין, ואינו מגביהן וכו'. והעיקר לעזור את השני, כי לפעמים רואים שהשני נופל ולמה אני לא מרים אותו כי אני לא חי שזה קשור אלי ואני חי שהוא שונא, אבל אדם שחי שכל כאב שיש לו הוא לא יותר מלק ממה שיש להקב"ה כאב ואני זה שצריך להרים אותו, ר' אשר היה אומר שהקב"ה הוא העני הכי גדול שיש בעולם, וברגע שאתה חי בחינת שונא אתה לא שם לב לשום דבר כלל.

### יש כאלו שאומרים שהדרך שייך לבעלי מדריגות

נחבי – שהחביא דבריו של הקב"ה. ר' אשר היה אומר שיש כאלו אנשים שאומרים שהדרך הוא דבר טוב אבל זה שייך לאברהם ליצחק וליעקב למשה רבינו לדוד המלך או לבעלי מדריגות, שהחביאן בסתר המדריגה ח"ו, שישארו שם ח"ו. והוא מחליט שזה לא בשבילו אלא בשביל אנשים בעלי מדריגות.

## הקב"ה נמצא בכל מקום בעולם מבטן שאול שועתי אליך

ופסי – שפסע על מדותיו של הקב"ה. המאור עינים אומר שכל מה ששלחו אותנו לעולם הזה הוא בשביל להגיע להנהגה הישראלית, והעיקר שהקב"ה נמצא בכל מקום בעולם גם שם ידך תנחני מבטן שאול שועתי אליך, שפוסע ח"ו על דברים העומדים ברומו של עולם שרשן, והוא פוסע ח"ו על המידות הנפולין ואינו מגביהן. ובמקום שזה יעלה אותך ח"ו זה מוריד אותך עוד יותר למטה.

## אי אפשר להגיע לדעת בלי עבודה

וזהו אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם, ח"ו. שהרשעים אומרים, שאין צורך לא צריכים את כל הדרך הזה וזה לא חשוב כלל, ואין ויכולת להוציא ולהריק בחינת כלים שבשבירה, והבן. והם חושבים שאי אפשר להפריד בין הטוב לרע וממילא אפילו בעל הבית לא יכול לעשותו. ואז הם מדברים ח"ו נגד הקב"ה, והם רצו להגיע לדעת בלי שום עבודה כלל. ר' אשר היה אומר ללמוד כזה מאור עינים בלי עבודה זה רק געפלאפעלט בדרך, אבל אדם שנכנס לכאב וחי שיש כאן הקב"ה במידה העליונה ומחליט שהוא לא מבין כלום, והכאב בא למנף אותי וזה רק בשביל אתגר ולא יותר מזה, אז הוא מגיע באמת להקב"ה.

## יהודי צריך לדעת שאפשר כל דבר לעלות להקב"ה

אך האמת הוא, שאדם צריך לעשות מה שהוא יכול לעשות, וזה לבטל את עצמו להקב"ה, שצריך האדם ליתן עיניו ולבו וכל שכלו לעשות כנ"ל. כי זהו כל עיקר מגמתינו ועבודתינו, לברר הטוב, ולהביאו לשורש העליון, ולקשרו בו יתברך שמו ויתעלה זכרו. אמן נצח סלה ועד. והם רצו להכניס שאי אפשר וכלב אמר עלה נעלה וירשנו אותה אנחנו יכולים לעלות כל דבר בחזרה למעלה. ועל ידי שהקב"ה יעזור לנו בזה.

## בחב"ד אמרו לכתחילה אריבער

בחב"ד אמרו לכתחילה אריבער. הרבי מהר"ש זי"ע אמר שהעולם נוהג אם אי אפשר פון ארינטער גייט מען אריבער, ואצלנו לכתחילה אריבער, כל דבר שמגיע צריכים לחפש מיד קשר בורא שם, בשבילי נברא העולם, והעיקר לא להשאיר שום דבר למטה וכל מה שאתה רואה ושומע כן מבין ולא מבין העיקר לבטל את עצמך לגמרי להקב"ה. ואפילו מה שאתה כן מבין הוא ג"כ לכתחילה אריבער. העיקר לדעת שכל דבר זה סיבות מאת הקב"ה וזהו היסוד של המתקת דינים בשורשם.